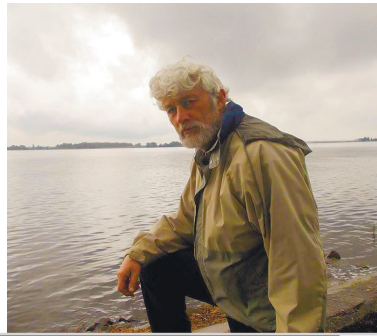

АКТУАЛЬНО

**CLASS
ACT**
стор. 3

**КНИЖКОВА
АБЕТКА**

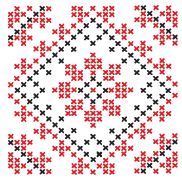
**ГІРКИЙ
ТРУНОК**
стор. 10

АРТ-ПРОЕКТ

**ХОМЕНКО
ПРО БІЕНАЛЕ**
стор. 12

cultua.media

КУЛЬТУРА І ЖИТТЯ

№28 | 14 липня 2017

загальнодержавна українська газета

ISSN 2519-4429

КОЗАЦЬКІ ДЖЕРЕЛА

стор. 8

НАГОЛОС

СЛІДАМИ НАШИХ ВИСТУПІВ

СТОП. 4

ПРО СПІВПРАЦЮ З ЧЕХІЄЮ ТА СЛОВАЧЧИНОЮ

У рамках фестивалних подій у Карлових Варах (Чеська Республіка) міністр культури України Євген Нищук поспілкувався зі своїми колегами – міністром культури Словацької Республіки Марекком Мадяричем та міністром культури Чеської Республіки Даніелем Германом.

Під час зустрічі міністри культури трьох країн, зокрема, обговорили успішність та ефективність співпраці між нашими державами у галузі культури. Прикладом такої результативної кооперації творчості митців може слугувати перший за історію незалежної України реалізований проект копродукції між Україною та Словаччиною – стрічка «Межа», яка поєднала творчі зусилля кращих кіномитців двох країн та дуже схвально була сприйнята як глядачами, так і критиками.

«Сподіваюсь, що це послугує гарним прикладом для пошуків нашої співпраці у культурній сфері, зокрема, у напрямку створення спільної кінопродукції, і що наш культурний обмін надасть можливість втілити ефективні, актуальні та сучасні проекти у різних напрямках розвитку культури. І це стосується не тільки кіно, а й театральних, виставкових, фестивалних про-

ектів, обміну досвідом в частині мистецької освіти», – зазначив під час зустрічі міністр культури України Євген Нищук.

З-поміж інших питань, які порушувалися під час спілкування, Євген Нищук наголосив на важливості налагодження прямого співробітництва в частині обміну досвідом України та Чеської Республіки у сфері охорони культурної спадщини, у тому числі у сфері оцифрування музейних фондів та розвитку реставраційної школи.

«Все це нас надзвичайно цікавить, особливо це актуально в контексті оголошеного в Європі 2018 року – роком культурної спадщини. Таку ж ініціативу ми хочемо втілити і в Україні, і таким чином привернути увагу до об'єктів культурної спадщини України, яка така ж багата, як і у дружній нам Чеській Республіці. Сподіваюсь, що нещодавно підписана угода між Міністерством культури України та Міністерством культури Чеської Республіки про співробітництво в сфері культури 2016–2020 років (грудень 2016 р. – Ред.) сприятиме тісній співпраці між нашими країнами у цьому напрямку», – сказав Євген Нищук.

Прес-служба Мінкультури

ЗАКОНОДАВЧИЙ БАР'ЄР ПРОТИ ПУТІНСЬКИХ АРТ-ПРОПАГАНДИСТІВ

Уже підготовлені зміни до Закону «Про гастрольні заходи в Україні». Запропоновано окрему статтю «Особливості організації та проведення гастрольних заходів за участю громадян із країни-агресора». Про це в ефірі Українського радіо повідомив віце-прем'єр-міністр В'ячеслав Кириленко.

Він прогнозує, що депутати із проукраїнських сил підпишуть цей документ. Необхідність, за його словами, очевидна: «Лавою почали лізти співаки і музиканти, які неодноразово виступали в окупованому Криму. Молодь може і не знати історію тих музикантів, але наші організатори точно знають, хто і де виступав, і все одно запрошують антиукраїнських діячів». Він наголосує, що такі артисти по-своєму воюють з Україною і демонструють зневагу.

«Це призводить до того, що правоохоронці змушені прямо на кордоні вилловлювати путінських арт-пропагандистів і завертати назад. Але це не їхня функція», – уточнив Кириленко. За його словами, цим мають займатись організатори концертів.

Згідно з новим законопроектом, мінімум як за 30 днів організатори повинні попереджати СБУ про приїзд виконавця, щоб там перевірили всю інформацію стосовно запрошеного до України артиста. «Якщо він у Криму не виступав, нічого проти України не заявляв, – організатор отримує погодження і проводить концерт», – сказав віце-прем'єр-міністр.

«Ми законодавчо поставимо бар'єр, і та невелика когорта російських виконавців, яка підтримує нашу країну і своєю позицією бореться проти Путіна, безумовно, продовжуватиме відвідувати Україну», – зазначив Кириленко. Він повідомив, що законодавчу ініціативу буде внесено найближчим часом, і прогнозує, що парламент розгляне її якнайшвидше, бо це питання національної безпеки.

Додамо, з початку липня правоохоронці не пустили до України 14 російських виконавців. Особливо багато російських пропагандистів намагалися потрапити на один із музичних фестивалів, котрий нещодавно проходив у Києві.

У День кераміка (перша неділя липня) учасники громадської ініціативи «Дзевульські і Лянге» зустрічали жителів і гостей Слов'янська біля будівлі контори з однойменною назвою.

Едуард ТОРСЬКИЙ

Цей символ керамічної слави міста нині перетворився на творчу майстерню без даху, де збираються художники, фотографи та інші митці.

Благодійна акція творчої групи громадської організації «Розвиток ініціатив» була підтримана міською владою, відділом культури, парком «Шовковичний», Центральною бібліотекою Слов'янська.

СИМВОЛ КЕРАМІЧНОЇ СЛАВИ СЛОВ'ЯНСЬКА РУЙНУЄТЬСЯ

Основою метою зустрічі під відкритим небом було привернення уваги до вирішення питання збереження унікальної пам'ятки архітектури, щоб врятувати її від повільного і неминучого руйнування. Нині учасники ініціативної групи шукають способи консервації артефакту і розглядають будь-які варіанти фінансування, в тому числі із залученням міжнародних фондів.

Під час акції відбулася цікава ретрофотосесія «Таємниці контори Дзевульські і Лянге», в якій взяли участь відомі фотографи та художники Слов'янська.

У межах історичних діалогів «Про що мовчать руїни» про минуле будинку розповіли Михайло Длугаканський, Віктор Іванов, Людмила Поух, Олександр Фоменко. Впродовж 117 років її існування тут розташовувалися біржа, контора заводу, технічне

училище, бібліотека. Був представлений проект щодо подальшого відновлення контори «Дзевульські і Лянге».

На заході були присутні гості з Києва, Краматорська та інших міст України. Творча група зі столиці за участю відомого київського волонтера Жени Кулеби, яка в Слов'янську працює над проектом «Битва садівників», також відвідала локації історичної будівлі. Для учасників проекту стало приємною новиною те, що керамічна плитка, вироблена в Слов'янську, використовувалася при будівництві Бессарабського ринку в Києві.

А на завершення зустрічі відбулося купецьке чаювання зі слов'янськими кренделями, люб'язно наданими місцевою кондитерською фабрикою «Валенсія».

Уже другий рік поспіль у Києві, в найкращих театральних приміщеннях столиці відбувається подія, котру можна охарактеризувати як дипломатичний акт, що сприяє об'єднанню краєвих справ у діаметрально протилежних регіонах України.

Леся САМІЙЛЕНКО

ТЕАТР «ІНАКОМИСЛЯЧИХ», АБО «CLASS ACT: СХІД-ЗАХІД»

Фінальна сцена вистави

Водночас вона розкриває проблеми, притаманні так званим нашим «сірим зонам».

А йдеться про те, що друга спроба познайомити талановитих дітей з міста Щастя, що на Сході, поблизу фронту, та Клесіва на Волині (проблеми нелегального видобутку бурштину віддзеркалюють всю картину «прокримінального» життя населення цього містечка) – закінчилась справжнім театральним триумфом у Національній музичній академії імені П. Чайковського. Адже саме там відбулась прем'єра вистави, що складається з десяти сценаріїв п'єс, написаних школярами зі Щастя та Клесіва.

За словами ініціатора й автора проекту «Class Act: Схід-Захід» Наталі Ворожбит: «Ще вчора у цих «сценаристів» не було в руках нічого, крім ручки та паперу...» Звичайно, що це трохи перебільшення, бо такі ж, мабуть, кожен з учнів, яких відібрали фахівці до участі у проекті, мав ще щось, якщо не в душі та серці, то зі знань, які здобув у школі чи родині. Або ж кожен з них народився під щасливою зіркою, бо настільки швидко потрапити на очі та в епіцентр уваги такої широкій аудиторії шанувальників театрального мистецтва можуть лише такі... А вони у ці дні були не лише щасливими і засліпленими увагою ЗМІ, але й надзвичайно серйозними, бо представляли не лише кожен себе самого, але й ті міста, які з усіма їхніми проблемами для них – рідні.

До речі, проект Class Act – один із найуспішніших соціально-культурологічних проектів Великої Британії. А його автори дали свій офіційний дозвіл не лише впровадити його в Україні, але й робити це на розсуд наших митців та адаптувати до наших реалій і можливостей.

Не думаю, що британські власники були б розчарованими, якби потрапили на події, що відбувалися в останній день червня та й напередодні, коли пройшла прес-конференція та репетиційний прес-показ. Знайомство з тим, що відбулось під час прем'єри у столичній музичній академії, було цікавим ще й своєю локацією, бо це – Театр на Подолі, який і досі під прицілом борців за архітектурну гармонію столиці.

Втім, під час прес-конференції очільник закладу, художній керівник Віталій Малахов озвучив думку, яка пояснила саму суть взаєморозуміння між мит-

цями, що були задіяні в проекті, та його особистою позицією у мистецтві. «Сучасний театр може статися лише тоді, коли з'явиться нове, сучасне мислення... А воно є властивим представникам навіть не молодого, а юного покоління українців. Саме тому я зацікавився цим проектом та охоче розповів про все, чим наш театр восени, з початком нового сезону, готується здивувати своїх шанувальників...»

Як кажуть, і в атмосферу арт-класики увійшли, і за куліси театру після реконструкції потрапили. Всередині він виглядає просто шикарно. А це вже щось, бо у кожній ситуації є дві сторони її суті, і добре, якщо переважає здоровий глузд та пошуки позитивних рішень.

Проте цей відступ у розповіді про подію, що внесла якийсь особливий заряд енергії в театральне життя столиці в останній

з днів перед закриттям театрального сезону, є важливим штрихом на культурній мапі України. Адже все, що відбулося, сталося і наперекір, і водночас завдяки. Найперше – зусиллями добрих і талановитих особистостей, яких справедливо можна назвати небайдужими людьми. Наприклад, заслужена артистка Олеся Жураківська, за її словами, «сама напросилася в цей проект». Бо з минулого року, ставши свідком

ШЕВЧЕНКО – НЕ ЛЕНІН, МОЖЕ БУТИ І З РІЖКАМИ

Цікаві інколи речі дізнаєшся на громадській раді при Мінкульті. 10 липня приходив до нас особисто міністр культури Нищук разом із заступницею Мазур, досить довго говорили про досягнення міністерства, допоки одна з наших колег показала присутнім буклет поважного заходу, на якому Тарас Григорович Шевченко був намальований... з ріжками.

Все б нічого, після того як безславно випиляний товариш Бузина пробив чергове дно в літературознавстві, здивувати когось карикатурами на Тараса Григоровича важко. Але є одне важливе «але» – вперше в історії України карикатура була надрукована за підтримки Міністерства культури України.

Позиція міністра культури Євгена Нищука з цього питання така (розшифровано з аудіозапису): «Це насправді дуже гарний проект, який має добрий розголос, він відбувається другий раз.

Те що молоді креативщики утнули фотографію – то інше питання [...] Так, є зауваження до цього малюнку, але це дуже хороший захід [...] Рожки може і занадто, але [...] коли ми робили проект «Шевченко-пророк», Шевченко був Елвісом Преслі, він був рокером, і це все прекрасно сприймається. [...] Це ну грубо кажучи діти щось собі намальовали».

Зазначимо, що буклет якісний, і поліграфія та дизайн – робили не діти, професіонали.

А ось позиція пані заступниці міністра, Тамари Мазур з цього питання: «Ми ж не хочемо робити із Шевченка Леніна. Всі ми в школі вчилися і ми розмальовували різні портрети. [...] Якби тут не було цього Шевченка, ви б не звернули увагу на цей захід».

Тобто Леніна з «рожками» не можна, а Шевченка – будь ласка, так пані Мазур? Аби увагу привернути... Яка різниця чим?

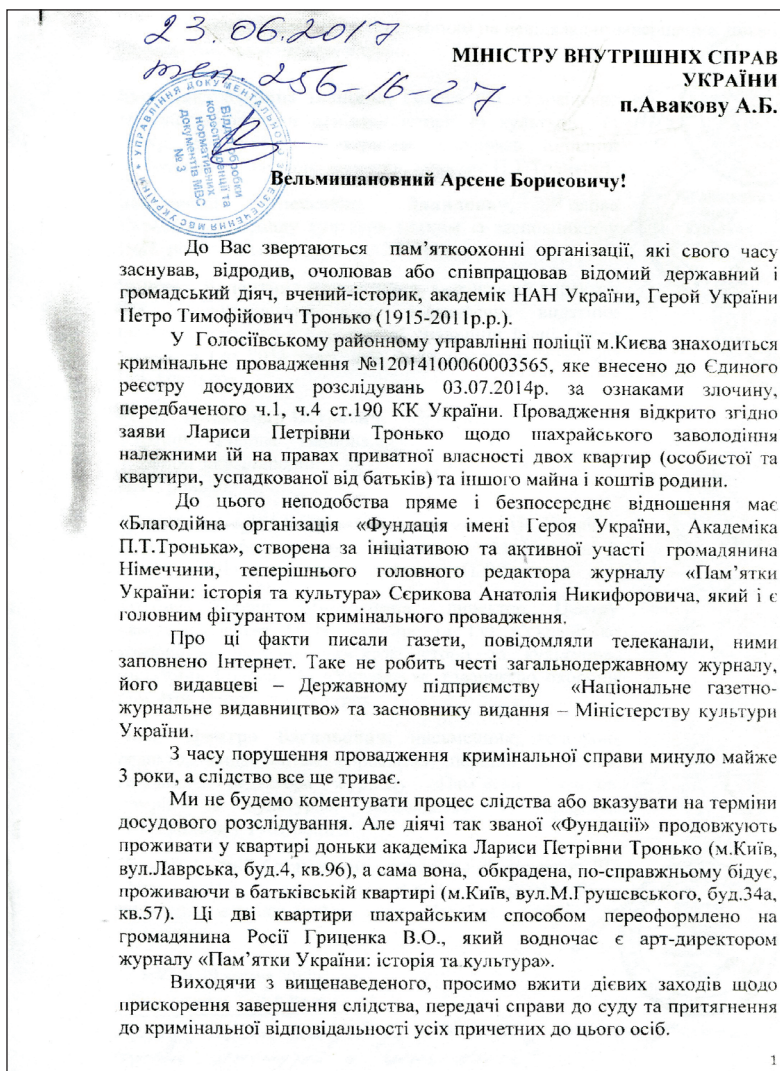
Андрій БОНДАРЕНКО,
композитор, член громадської ради
при Міністерстві культури України

**СЛІДАМИ НАШИХ
ВИСТУПІВ**

Оприлюднення газетою «Культура і життя» фактів щодо підступного заволодіння зловмисниками рухомого і нерухомого майна родини видатного державного і громадського діяча, академіка НАН України, Героя України Петра Тимофійовича Тронька не лише привернуло увагу діячів культури і науки та широкої громадськості до небаченого неподобства, а й обурило кожного читача.

Як реакцію на журналістське розслідування Дмитра Чобота під назвою «Кориди в українській культурі» подаємо факсимільну копію листа керівників восьми відомих в Україні організацій, які звернулися з цього питання до міністра внутрішніх справ України А. Б. Авакова.

Наша газета й надалі постійно триматиме дану проблему в полі зору та інформуватиме читачів про подальші події, пов'язані із розслідуванням даної резонансної справи.

358-А РІЧНИЦЯ ПЕРЕМОГИ УКРАЇНСЬКОГО ВІЙСЬКА

8-9 липня в Конотопі, Шаповалівці та Соснівці відбувалися урочистості, присвячені славній перемозі українського війська під проводом гетьмана Виговського над московськими окупантами.

Заходи з нагоди чергової річниці переможної битви над Москвою, за доброю традицією, що склалася в останні часи, розпочалися біля пам'ятника, прозваного в народі «Шаблі», збудованого на честь 350-річчя перемоги. Перед численними делегаціями з Києва, Сум, Конотопа та інших міст і містечок Сумщини та сусідніх земель виступили з промовами керівники Сумщини, Коното-

щини, ветерани сучасної вже вільної війни з московськими загарбниками на Сході України, представники національно-патріотичних організацій. З особливою увагою учасники заходів вислухали промови голови Меджлісу кримськотатарського народу, народного депутата Рефата Чубарова та Героя України, видатного поета Дмитра Павличка про єдність наших народів в боротьбі з імперською Москвою.

Урочистості продовжилися згодом у самій Шаповалівці, де відбулася панахида за загиблими героями, а біля погруддя славному гетьману – урочистий мітинг, на якому виступили історики, представники влади й козацтва,

Виступ славетного кобзаря-бандуриста Василя Нечепи

гості з столиці та натхненні митці, серед яких і славетний кобзар Василь Нечепи. В музеї ж Шаповалівки учасники святкувань могли ознайомитися із оновленою виставкою, присвяченою гетьману Івану Виговському та козацькому війську, а в Соснівці побувати на місцях боїв та біля курганів, де покояться тіла полеглих за свободу України козаків. На майдані в Шаповалівці також можна було познайомитися зі зброєю та одягом тих часів, інформацією про учасників битви, картами-схемами військових подій. Перед гостями виступили учасники народних колективів, а майстри решетилівської вишивки і ткацтва, інших народних ре-

месел демонстрували свої чудові вироби.

Саме під Шаповалівкою та сусідньою Соснівкою в 1659 році відбулася знаменита Конотопська битва, в якій українські козаки під проводом гетьмана України Івана Виговського за допомогою 30-тисячної кінноти союзників – кримських татар вщент розбили добірне сотисячне військо московських окупантів. На підтвердження життєвості народного прислів'я: «Козацькому роду нема переводу!» відбулася посвята в козаки молодого поповнення.

У самому ж Конотопі 8 та 9 липня тривали заходи на відзначення славетної перемоги – мітинг та молебен на місці козацької фор-

теці, біля пам'ятного каменю, де українські козаки на чолі з ніжинським полковником Григорієм Гуляницьким відбили кількамисячну облогу московського війська, та покладання квітів до погруддя Григорія Гуляницького. В місцевому краєзнавчому музеї всі охочі могли ознайомитися з нещодавно відкритою експозицією, присвяченою Конотопській битві та її мужнім героям. У рамках урочистостей у місті відбулися: патріотичний художній проект «Я люблю Україну», концерт «Хорей Козацької» під орудою кобзаря-лірника Тараса Компаніченка, концерт бандуристів та виконавців української пісні «Таланти землі Конотопської», театральньо-бойове шоу «Люті козаки», міське велоралі «Дорогами козацької слави», вишиваний флеш-моб, виставка традиційних ремесел, книжкова виставка, фестиваль українських страв та інші заходи. У неділю ввечері для конотопців та гостей відбувся концерт патріотичних колективів: «Варйон», «Коралі», «PoliKarp», «TaPuta», «Тінь Сонця».

У рамках подій відбулась і зустріч із автором книги «Як облаштувати Росію» Ростиславом Мартиномюком та презентація проекту «Бандерівське читання» від Юрія Сиротюка та Юрія Олійника.

Георгій ЛУК'ЯНЧУК

Виступ Дмитра Павличка (зліва делегація кримських татар на чолі з Рефатом Чубаровим)

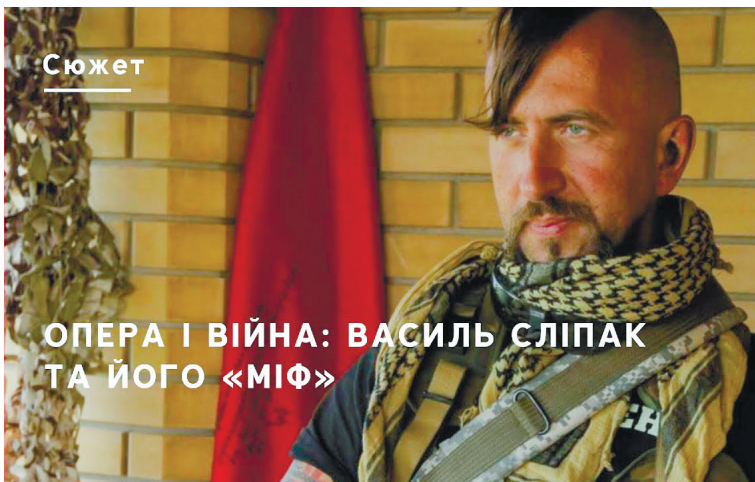
У ГОЛОВНІЙ РОЛІ – МІФ

Багато вже написано й сказано про неймовірну людину, відважного українського воїна, всесвітньо відомого оперного співака з унікальним голосом Василя Сліпака.

Елизавета ТАРАСОВА

Коли рік тому він загинув від руки російського снайпера – це стало величезним потрясінням не лише для його батьків і друзів, а й для всієї України.

Любов до рідної землі Василь носив у своєму серці з дитинства. Він був із тієї родини, де «Бог і Україна» є не лише гаслом, а й життєвим принципом. «Коли він мав 5 років, його навчили малювати тризуб, – розповідає троюрідна Василева сестра Марія Шемелюк. – Василько зайшов у садочок і тихенько порозмалював усі двері... Але то «ті» роки були. Вихователька виявилася дуже мудрою людиною, покли-

ОПЕРА І ВІЙНА: ВАСИЛЬ СЛІПАК ТА ЙОГО «МІФ»

перейшла в щось містичне, і тоді ми вирішили, що ці моменти мусять залишитися». Так, вражають кадри не тільки похорону, а й моменту смерті, яка була зафіксована одним із медичних офіцерів, що намагалися врятувати Василя Сліпака.

Містичний зв'язок з Василем Сліпаком відчував і художник Юрій Журавель, який працював

Стрічку наповнює відео з Василем різних років, розповіді його друзів із Франції, коханих дівчат, побратимів, учителів, колег. Наскрізною лінією, паралельно з сюжетом, проходить казкова історія про хлопчика з унікальним голосом. У режисерів не було мети зробити пафосне й героїчне кіно. Тут вони показали різних людей з інакшими поглядами на життя.

Після перегляду фільму, який неможливо дивитись без сліз, лишається відчуття, ніби ти особисто познайомився і поспілкувався з його героєм. У такий спосіб наприкінці фільму глядачі проживають справжній катарсис. Режисери Леонід Кантер та Іван Ясній показали героя таким, яким він був у житті: веселим, комунікабельним, професійним, надійним і відданим. «Таких людей немає і, мабуть, не буде. Для багатьох він став натхненням...» – перемагаючи здрушені сльози, висловилася одна з героїнь фільму, фронтова подруга Галинка-перлінка. Загибель Василя Сліпака стала для неї поштовок, щоби піти воювати: дівчина, яка до того була волонтером, підписала контракт із ЗСУ. Прем'єра фільму планується за місяць, до цього часу робота над ним ще триватиме. «МІФ» про Василя Сліпака планують показувати як в Україні, так і у Франції.

Кадр із фільму

кала батьків і сказала: «Це добре, що Ви його навчили, але ще навчіть то приховувати». Василько відповів виховательці: «А чого Ви така перестрашена?» Тож це завдяки батькам він мав свою позицію щодо України».

Подібних історій про дитинство, юність, злети і падіння Василя Сліпака назбиралось дуже багато, незважаючи на його несправедливо коротке життя. Ключова частина з них увійшла до документального фільму під назвою «МІФ». Ще «гарячим» привезли його на допрем'єрний показ, яким відкрили марафон заходів, присвячених роковинам смерті Василя Сліпака.

Один із режисерів стрічки Леонід Кантер розповів: «Цей фільм унікальний за добіркою матеріалу. В ході роботи дещо змінювалося, наприклад, ми спершу відмовилися від похорону. Тому що не хотіли, щоб це була трагедія, бо історія сама собою трагічна. А зрештою, вийшло, що похорон – щось більше, ніж трагедія, подія

над анімаційною частиною: «В одну ніч мені снилися, що я сиджу за робочим столом і заходить до квартири Василь, сідає біля мене і каже: «Мені треба стежити за твоєю роботою»... І в мене весь час було таке відчуття, що він спостерігав за моєю працею».

Нещодавно відбувся захід під нешаблонною назвою «Медіасніданок». Вже вдруге учасників кінопроцесу та представників вільної преси гостинно приймав один зі столичних ресторанів.

Що таке «Медіасніданок»? Інформаційне агентство Media Resources Management організувало це неформальне спілкування з метою обговорення нагальних змін у телевізійному ефірі нашої країни.

На жаль, кіно для великого екрану практично не згадувалося. Сценаристи, запрошені як спікери, задіяні переважно в російськомовних телесеріальних проєктах.

рекладають написані російською сценарії.

Сценаристка Аліна Семерякова розповіла про те, чим пишається: «Меня знають як сценариста, у якого телеканали «Первый», «РТР» приймають сценарії без правок. Потому що я регулярно працюю сценаристом на телевиденні, я знаю, чого вони хочуть». І знову – краще не скажеш! «Знаю, чого изволит повелитель...» І я вперше чую про український ТВ-канал з назвою «РТР».

З цікавого: було зазначено, що аудиторія телебачення старішає: люди, молодші за 40 років, уже не дивляться телевизор, і на них не розраховують, зокрема, при

ПРОГРАМА ПЕРЕДАЧ НА ВЧОРА

Отже, нехай цитати промовляють самі за себе.

Олеся Лук'яненко: «Настоящий ад для продюсера – это место, где он круглосуточно вынужден смотреть то, что снимал». І тут мені нема чого додати.

Андрій Бабик стверджує, що він – голова Гільдії сценаристів України. Якщо йому вірити, професійних сценаристів у країні дуже мало: «В Гільдії сценаристів України дванадцять членів». За моєю інформацією, у Гільдії сценаристів України було двадцять сценаристів. Проте однаково – це якась вельми сумнівна гільдія.

Сценарист **Ігор Шевцов** оптимістично запевняв, що «гарні часи ще повернуться». Чи не мав він на увазі під «гарними часами» недавні роки без мовних квот, часи, коли 99 % серіалів і фільмів в Україні знімали російською мовою?..

Олексій Терентьев (Star Media): «Писать должны носители языка». Золоті слова! Адже українською теж мають писати носії мови. Чому ж тоді до нових українськомовних проєктів залучають сценаристів – носіїв неприродної мови? А щиро кажучи, просто пе-

відборі сценаріїв. Чому? Відповіді не почулося, певно тому, що відповідь незручна для «повелителів» ефіру...

Дискусії не вийшло. Чи так сталося випадково, чи хтось з організаторів спеціально добирав у спікери лише переконаних, що ця викривлена картинка стану речей в українському телепросторі є істиною, чи самі «професіонали» вчорашніх днів у це вірять?

«Вічно вчорашні» сценаристи та продюсери можуть скільки завгодно пишати вчорашньою фільмографією, віддаватися ностальгії за «великим ринком», мріям про повернення «гарних часів», та однаково залишаться тими, ким вони є.

Коли зміниться ситуація – зміниться й програма передач для України.

На часі – радикальні зміни в українському кінематографі й телесеріальній індустрії. Потрібні не просто нові законодавчі норми чи збільшення державних дотацій у галузі. Необхідна повна кадрова ротація, інакше зміни залишаться суто косметичними. І тоді справді: «Лучшие времена вернутся».

Перед останньою поїздкою до Білорусі пригадав про дві важливі дати. Не так давно минуло 90 років з дня народження професора Василя Горбачука. На жаль, сам Василь Тихонович не дожив до цієї дати – він помер наприкінці 2013 року.

Сергій ЛАЩЕНКО

Цю людину Україна запам'ятала як педагога і захисника українського слова на Донбасі. Але не всі знають, що родом він із Березівського району, що на Берестейщині. Школу закінчив у самій Березі. Василь Тихонович залишив після себе дуже цікаву книгу – «Тридцять років на Донбасі». Фактично – це щоденник, який вів педагог, проживаючи у Слов'янську. Знаходимо у ньому багато записів, присвячених темі ідентичності. Видно, мала Батьківщина і на Донбасі його «не відпускала», тому професор зафік-

Василь Горбачук

сував на папері багато цікавих моментів з історії Берестейщини. Там і про білорусів, і про українців, і про поляків...

Вірний син Полісся засуджував наміри довоєнної Польщі асимілювати українців та білорусів: «Дивне явище: вдалося раз покатоличити – хай підступно, обманом – уже діти й правнуки по інерції будуть дотримуватися пропольської орієнтації...» Водночас Василь Горбачук готовий був зрозуміти самих поляків, коли стосовно них чинила несправедливо царська Росія. Адже принципово засуджував імперський підхід до ідентичності.

Мабуть, саме тому знаходимо в його щоденнику уривок із книги М. Тучкова-Отарьова: «...Это было зимою. Мы обогнали много подвод, на которых были исключительно детские лица. Отец полюбопытствовал узнать, что это такое, спросив у одного из солдат:

– Откуда эти дети?

– Из Польши, – коротко ответил солдат.

ЯК БІЛОРУСЬКА БЕРЕСТЕЙЩИНА ОБ'ЄДНУЄ СЛОВ'ЯН

Учасники фестивалю. Зліва Оксана Стоміна і Леонід Гречко

– Кудя везете их?
– В Тобольск, – был ответ.

Дети на вид от трех до десяти лет принимали подавание отца, улыбаясь сквозь слезы. Многие ли из них доедут до места назначения? Говорили, что это дети шляхтичей, взятые у родителей для того, чтобы они скорее обрусьели...»

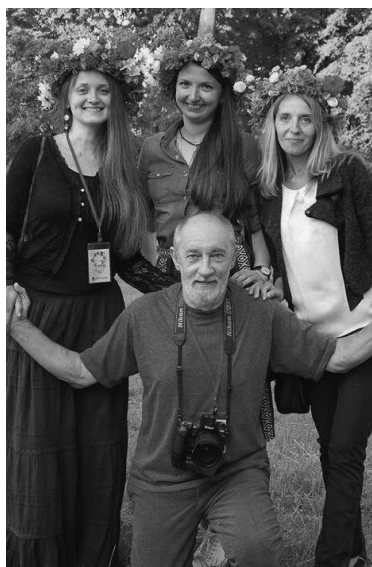
Цікаві записи стосуються періоду виникнення польської «Солідарності». Скажімо, ось такий: «Олексійович розповів, що у Львові беруть на облік усіх, хто знає польську мову. Значить, планується (є така ідея) сформувати "польські" підрозділи, які покликані на випадок потреби придумувати поляків від імені самих поляків...» Маловідомий факт. Ніде не чув про щось подібне. Але ця згадка у професорському щоденнику таки варта уваги, бо диму без вогню зазвичай не буває.

Професор проявляв цікавість і до історії болгар. Ось запис від 10.05.1987 року: «Тепер ми говоримо про 500-літню неволю болгар, про їхню героїчну боротьбу за визволення, знаємо героїв цього змагу і не знаємо імен поборників "вічної дружби і братнього єднання" з Туреччиною. А могло ж бути інакше: раби, підніжки Стамбула прославляли б своє злиття з великим турецьким народом! А були ж і такі...»

Про українську культуру завжди говорить з величезною любов'ю. Ось згадка про Кубанський козацький хор: «Словами не передати того світло-печального враження від виступів. Часто напочувалися сльози радості... Які прекрасні українські пісні були виконані цим хором! І який подвиг зробив Захарченко – в золі

роздмухав вогонь. З'явився, як маг і невтомний трудівник. Знайшов у захололому попелищі кілька іскринок, роздмухав – і сталося диво...»

Видно, що тема ідентичності його серйозно хвилювала. Як і тема справедливості. Останні роки свого життя Василь Горбачук проживав у Ірпені під Києвом, і добре, що не дожив до окупації (хай і тимчасової) рідного Слов'янська. А нам важливо знати, що коли й були там патріоти, що рішуче виступили проти сепаратистів, то це були громадяни, виховані такими педагогами, як Василь Тихонович.

Українські поетеси і білоруський літератор Георгій Ліхтарович

Друга важлива дата, про яку варто згадати, – це 60-річчя з дня народження мешканця Берези Леоніда Гречка. Майже в одну пору з Горбачуком, але з різницею в 30 років. За збігом обставин, Леонід став одним із рушіїв слов'янського єднання. Якщо Ва-

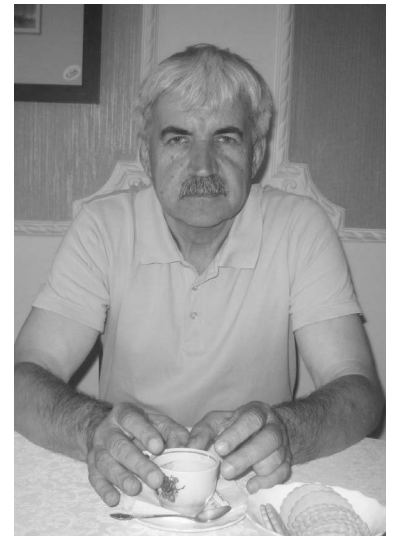
силь Тихонович, будучи вірним сином Берестейщини і дітям свого часу, міг лише фіксувати несправедливість, то Леоніду вдалося більше. Він запустив процес «світлої гармонізації» – принаймні в рамках слов'янства. Не за кремлівськими лекалами «єднання», коли імперська стратегія – понад усе. А за м'якою білоруською моделлю, коли політика і конфесійність відходять на другий план, а на першому – чуття єдиної слов'янської родини.

Леонід родом з України, довго жив на житомирському Поліссі й на півночі Сумщини. Тому добре вивчив ефект прикордоння, знає, які цікаві процеси відбуваються на «стиках культур». Чи не цей досвід підштовхнув його до організації фестивалю «Славянські вянок»? Леонід працює на місцевому сирзаводі, одному з найбільших і найпотужніших у Білорусі. Ця обставина також була дуже важливою для здійснення перших кроків, бо без коштів почати таку справу неможливо.

IV Міжнародний літературно-музичний фестиваль відбувся 9–10 червня в Березі. Цікаво, що на першому були представники трьох народів – білоруси, українці та росіяни. У другому взяли участь ще й поляки. До третього додалися серби. А учасниками четвертого стали, окрім вищезазначених, ще й болгар, македонці, чехи та словаки. Отже, з року в рік фестиваль стає все більш значущою подією в культурному житті Білорусі. «Славянські вянок» об'єднує відомих поетів, співаків і музикантів, маючи на меті ознайомлення молоді з поетичною і музичною культурою сусідніх слов'янських народів. Це свято взаєморозуміння і дружби.

Приємно відзначити, що зацікавлення фестивалем зростає з року в рік. І не тільки у творчому середовищі. В ролі спонсорів і меценатів, друзів і глядачів до проекту долучаються все нові люди й організації. Чудово, що цього року на фестивалі в Березі особисто був присутній консул України Анатолій Діденко.

Він, як інші гості, говорив про дуже доброзичливу атмосферу фестивалю в цілому і високий рівень поетів з України. «Наші поети продемонстрували вищий клас! Я мав усі підстави пишатися ними, перебуваючи в глядацькій залі, – поділився своїми враженнями пан Анатолій. І запевнив, що відтепер учасники від України можуть покладатися на його особисту підтримку. А це так важливо, щоб дипломатія йшла пліч-о-пліч з культурою!

Леонід Гречко

Щоб гості краще пізнавали історію і культуру Білорусі, для них щоразу організуються екскурсійні тури. Були й зовсім неформальні – на велосипедах по Біловезькій Пущі. Яке ж це райське задоволення! Мені про це із захватом розповідали поети з Донбасу. А скільки радості приносить неофіційне спілкування! В результаті народжується багато нових проектів.

Скажімо, серб Срджан Томіч уже має в своєму репертуарі білоруські пісні. А вірші маріупольчанки Оксани Стоміна будуть перекладені сербською мовою. І це лише по лінії сербів. А поляки, чехи, словаки, македонці? Скрізь будуть нові напрацювання. Добре, що білоруська влада з розумінням поставилася до ідеї, допомагає організаторам. Як почесних гостей – на фестиваль запрошують представників Спільни писемників Білорусі, органів державного управління і консульств країн-учасниць фестивалю, відомих громадських діячів.

«Леонід Гречко володіє дивовижною здатністю об'єднувати хороших, талановитих людей, – сказала, розповідаючи про зустріч, учасниця фестивалю з України, поетеса з Маріуполя Оксана Стоміна. – За цим принципом він і намагається добирати для "Слов'янського вінка" учасників із різних країн. І такий підхід дає непоганий результат. Адже все, що робиться з любов'ю, має значно більше шансів реалізуватися».

Поспілкувавшись із Леонідом, я лише зміцнився у цій думці. Мені дуже хочеться, щоб усе йшло по висхідній. І щоб злітали щороку, як журавлі, посланці вільних слов'янських народів до Полісся. І щоб білоруське місто Береза справді залишило свій яскравий слід в історії слов'янства. Як символ широкого братерства без політики.

ГОРАН ЛОЯНЧІЧ: «РОЗМОВИ ПРО ДІАЛОГ РОЗПОЧИНАЮТЬСЯ ПІСЛЯ ВІЙНИ»

Сербський конфліктолог та старший тренер норвезького Центру імені Ф. Нансена Горан Лоянчіч приїхав в Україну із кількома семінарами, спрямованими на замирення та практику діалогу між розрізненими групами людей.

Любов ЯКИМЧУК

Після війни на Балканах він присвятив своє життя роботі зі спільнотами, розділеними конфліктом, і тепер займається цим в Україні, зокрема, у Краматорську та Харкові. Пропоную уривки прямої мови пана Горана з публічної розмови в Києві, яку мені довелося модерувати.

«Одного разу в аеропорту в мене зав'язалася розмова з жінкою. Вона була канадка, працювала інженером, але походила з Сербії. У Белграді вона відвідувала свою матір, якій було дев'яносто років. Вона розказала, що в неї є проблема з підлітком, який мешкає неподалік від дому матері. Цей хлопчик живе в тому ж будинку, що й мати, і він паркує свій велосипед біля сходів, що небезпечно для старшої жінки. Я її спитав, чи вона просила його паркувати велосипед інакше. А вона відповіла, що не просила його, бо якщо попросить, то він ставитиме свій велосипед так спеціально. А я запитав: «А де логіка в тому, що ви кажете? Якщо ви йому взагалі цього не скажете, він не знатиме, що у вас є проблеми з його велосипедом. Але якщо ви скажете, у вас є звісно ризик, що він є один із тих небагатьох тінейджерів, який буде злий від ваших зауважень та буде це робити навмисне. Але також може виявитися, що він і не здогадувався, що у вас є проблеми з його велосипедом. Але що ви втрачаєте?» Вона подивилася на мене так, ніби я сказав щось геніальне, як Достоевський чи Шекспір. І відповіла: «Ой, ви знаєте, це дійсно виглядає логічно. Я повернуся додому і зателефоную йому».

Чому ми так швидко погоджуємося на те, що люди можуть погано подумати про нас? Коли люди думають про діалог, вони думають великими масштабами. Вони думають про світову політичну арену, думають про війни, про конфлікти. Але діалог складається із простих речей, з того, як ми ставимося до людей і до себе.

Якщо відбувається конфлікт, люди мають упередження і не хочуть розмовляти одне з одним. Про це мене питали і на українському телебаченні. Але з мого досвіду, люди насправді хочуть розмовляти

Горан Лоянчіч

одне з одним. Люди не хочуть чути те, чого не готові сприймати, але вони хочуть сказати про несправедливість, яку відчули...

Конфлікти, як люди – вони схожі одне на одне, але в чомусь різняться. Специфічними є ситуація, культура, частина світу, регіон, причини, які призвели до цього конфлікту та те, на якому політичному ґрунті конфлікт відбувається. Але завдяки Богу є інша сторона конфлікту, в якій конфлікти подібні один до одного. Завдяки цим подібним аспектам ми можемо шукати методологію роботи з конфліктом і працювати з ними по всьому світу, якої я навчатиму учасників моїх семінарів в Україні.

Я був у Сараєво в травні цього року. Мої сербські колеги обговорювали Балканську війну і

думали, чи була це громадянська війна. Ця розмова відбувалася через 22 роки після її закінчення, за цей час вийшло багато книжок про цю війну. Є жарт про типову боснійську родину. У кожній родині є тато, мама, діти та спеціаліст з вирішення конфліктів. Тобто ми багато про це говоримо. Всі докази говорять про те, що ця війна була як громадянською війною, так і конфліктом із зовнішнім втручанням сусідньої країни до справ Сербії. Тобто з дослідницької точки зору це вже не запитання, але це ще запитання з політичної точки зору, бо політикам вигідно, щоб ця війна була або війною, або конфліктом. Тому що за цим обговоренням усі брудні справи можна приховати, а саме цим займаються політики час від часу.

Чому люди так прив'язані до своєї думки? Є дві основні перепони початку діалогу. Перші вчителі кожної людини – це батьки, це те, чого ми навчилися вдома. Потім ми йдемо до школи і там з'являються нові авторитети, ми отримуємо нові знання та автори цих книжок стають нашими наступними авторитетами. Далі ми читаємо газети і дивимося телебачення. Вони створили систему цінностей та увлечення про світ. Це знання привело мене сюди, воно мені подобається і я йому довіряю. Потім я зустрічаюся з кимось іншим, розмовляю про речі, про які я щось знаю, а мені ця людина говорить: «Ні-ні, усе не так». Але я продовжую довіряти своїм знанням і маю свої аргументи... Якщо це питання Анни Кареніної, йдеться про те, чи мала вона залишити чоловіка та йти до коханця, то це нормально. Але якщо йдеться про нашу країну, про те, хто винен у війні, це вже не так легко. Це мене злить, бо мені здається, що мій опонент мені бреше. Я вірю, що він має такі ж знання, як у мене, але думаю, що він не хоче цього прийняти. І я починаю думати про його мотиви і те, навіщо йому брехати. І тоді я розумію, що мотиви опонента негативні, що він хоче чогось поганого для мене, і я починаю злитися. І він злий на мене з цієї ж причини. І тут ми просто починаємо міряться в тому, хто що має. Критично найважливіший момент – це привести до якогось моменту, де вони легко зрозуміють існування різних виборів.

Якщо ми приходимо до цього розуміння, то ми можемо раціонально говорити про наші відмінності. Якщо ми подивимося на наші знання, то ми матимемо 95% подібних знань про світ і лише 5% будуть різними. Тобто моє запитання таке: чи можна взяти ці 5% та долучити до нашого контексту знань? Якщо це можливо, то діалог збагачується цією додатковою вартістю для двох сторін. Ми не повинні погоджуватися з тим, що Земля пласка, але ми можемо почати думати про те, що стоїть за тим, чому так думає опонент. І якщо діалог працює з доданою вартістю, то це означає, що процес іде. Іноді ви можете вийти на якийсь вищий рівень і досягти компромісу між вами двома. Тобто обидві сторони розуміють, що існують речі, з якими вони не погоджуються, але вони про це забувають, відкладають їх убик, і досягають згоди в інших речах. І потім ситуація міняється, контекст міняється і ви повертаєтеся до того, що відклали та додаєте до нового контексту.

Діалог – це довготривалий процес. Мене питають, чим я займаюся ці дев'ятнадцять років, адже війни тривають і очевидних результатів моєї діяльності немає? І тоді я відповідаю: «Як ви думаєте, що ви отримаєте, якщо в війні ви інвестуєте сто мільйонів, а в діалог – сто тисяч?»

Ми ведемо цей діалог знизу, саме так було на Балканах. Ми це робимо тому, що люди, які перебувають на високому рівні, цього не хочуть.

У грудні в Києві була велика конференція з діалогу. Дуже добра конференція, дуже досвідчені спікери. Долучити більше людей, ніж було долучено, здається, було неможливо. Але є така загальна риса, яка притаманна всім країнам. Усі розмови про діалог і мир розпочинаються після того, як починається війна. Якщо в нас є конфлікт, то це означає перерваний діалог, а на мій погляд, тоді вже запізно цим займатися. На мою думку, це сталося і в Україні. Тобто перерваний діалог є як наслідком конфлікту, але якщо говорити про причину, то що саме до цього призвело? Це може бути корупція, збідніла країна, погана освіта, ледачі люди. І цей перерваний діалог як причина конфлікту можна полагати, а перерваний діалог як наслідок конфлікту можна лише замінити, бо там нема чого лагодити. І замінити діалог набагато важче, ніж його лагодити. Весь час я думаю, що це дві різні речі, але потім зрозумів, що це одна прогресивна лінія втраченого діалогу у суспільстві».

Сербський підрозділ на позиції

Таку велику кількість прибулих українців менш ніж сотисячний французький Дюнкерк бачив хіба що років 370 тому.

Чотири десятки наших земляків завітали у червні до невеличкого міста-порту на атлантичному узбережжі.

У МІСТІ КОЗАЦЬКОЇ ЛЕГЕНДИ

Головною метою приїжджих стало вшанування події, що сталася в цьому історичному місті восени 1646 року. Тоді після кількарічної облоги в ході 30-літньої війни французам вдалося відбити в іспанців стратегічний порт Дюнкерк. І, за версією деяких наших науковців, перемога стала можливою завдяки найманам у Польщі запорізьким козакам під орудою, зокрема, кошового Івана Сірка. Прибулий у вересні 1646 року до Дюнкерку загін у складі 2,5 тисяч вояків зіграв ключову роль у битві, й відповідно, сприяв капітуляції неприступного до цього іспанського гарнізону – протягом усього кількох тижнів.

Тож цю подію вирішили гідно відзначити козацькі організації Подніпров'я, де найбільше пам'ятають про Сірка. Як розповів один з активістів козацького руху, тернополянин Сергій Білий, кілька років тому під час

чергових зборів представників сучасних козацьких організацій на місці поховання видатного отамана, що на Нікопольщині, було вирішено виготовити пам'ятний знак на честь перемоги над іспанцями у 1646 році й подарувати його французькому місту. Замовили роботу в подільського скульптора Миколи Крижанівського. Ініціатива щодо виготовлення меморіальної дошки належить криворізьцю Юрію Засядьвовку – голові громадської організації «Всеукраїнський лицарський орден імені Івана Сірка». За словами полтавця Миколи Ребеки, робили своїм коштом, тож хто дав 4 тисячі, хто тисячу на роботу, але зібрали необхід-

ну суму, й до ювілею битви знак практично був готовий.

Ескізи, розроблені митцем, затверджували у муніципалітеті французького міста. Процес узгодження зайняв чимало часу, тож виготовлену роботу не вдалося привезти у Францію до 370-літнього ювілею, а лише з певним запізненням. Втім, краще пізніше, ніж ніколи... На лагунній дошці розміром 0,85x0,85 мм вибитий фрагмент битви за Дюнкерк із написом французькою мовою про цю знаменну подію.

Перед початком вручення уся українська делегація разом із місцевою діаспорою і господарями зібралася біля входу до старовинної рагуші, де розташований муніципалітет міста. Під звуки козацьких мелодій ансамблю «Козацькі джерела» (керівник Олександр Сніжко) з Макарівського району Київщини всі разом піднялися на другий поверх, до мера міста Патриса Вергр'ета. Саме там в урочистій атмосфері й було вручено пам'ятку місту і міському голові, котрий на такий випадок вдягнувся у святкове вбрання зі стрічкою в кольорах національного французького прапора.

Серед доповідачів з українського боку були Юрій Засядьвовк, посол України у Франції Олег Шамшур. Посол зазначив, що цьогогоріч виповнюється 25 років офіційних україно-французьких стосунків, згадав і про їх багатовікову спадкоємність. Зокрема, пригадав про Анну Ярославну, яка започаткувала королівський рід у Франції. Добрий слід в історії країни залишив і Григорій Орлик (син Пилипа Орлика), котрий дослужився у французькій армії до чину генерала і був у великій пошані в короля Людовика XV. Під час церемонії прозвучали гімни України та Франції, а над мерією цього дня вивісили синьо-жовтий прапор.

ЯК У ФРАНЦІЇ СІРКА ВШАНУВАЛИ

Вергр'ет подякував за подарунок, зазначивши, що мешканці міста мало знають про український внесок у французьку історію, і такий дарунок стане доброю нагодою для зміцнення наших стосунків. Молитву за козаків прочитав настоятель храму Святого Симона Української автокефальної православної церкви – отець Іван Радевич. На честь події присутні пригубили ігристого вина, виробництва, щоправда, не Франції, а вітчизняного – одеського «Шабо». Народний артист України Анатолій Паламаренко і «Козацькі джерела» влаштували для французів невеликий концерт. Настільки запальний, що мер навіть підтанцював під веселі українські мелодії.

Відразу після церемонії творчий колектив продовжив концертну програму привселюдно – на одній із площ міста. Мешканці Дюнкерка із зацікавленням зупинялися, аби почути незнайомі мотиви й розглянути незвичне для місцевості яскраве козацьке вбрання. Під час перебування в Дюнкерку представники паризької діаспори запросили артистів з України – продемонструвати свою творчість і в столиці Франції.

ПАРИЖ В УКРАЇНСЬКИХ ТОНАХ

Отож наступного дня українська делегація вирушила до Парижа. Дорожні стовпи найбільшого міста країни були обклеєні оголошеннями про балетну прем'єру Great Gatsby («Великий Гетсбі»), що проходить 16–18 жовтня, – з іменем режисера вистави Дениса Матвієнка. Нагадаю, ще кілька років тому в Україні з величезним аншлагом пройшла його постановка. Й ось тепер робота нашого митця має всі шанси підкорити один із центрів світової хореографії (сьогодні славу балетного Парижу відродив киянин Серж Лифар).

Першим пунктом відвідування в нашій делегації став Український культурно-інформаційний центр, що розташований в одній з найпрестижніших локацій міста – авеню де Мессін, 22, і займає кілька поверхів. На останньому з них і виступив гурт «Козацькі забави». Артистів запросила директорка «Української паризької школи», що функціонує у приміщенні центру, – Олена Місталь. Цього недільного дня відбулася атестація учнів навчального закладу, тож чимало з них були присутні на заліках. Ціка-

во, що випускники «Української паризької школи» отримують український атестат про середню освіту, притім, що мешкають за кордоном.

Місталь намагається прищепити своїм вихованцям любов і гордість до України, тож виступ народного колективу з Київщини став справжнім подарунком для хлопців і дівчат, котрі наразі відірвані від прабатьківщини. Майже дві години тривав концерт за участю гостей з України. З десяток тинейджерів захоплено спостерігали за виступом колективу, згодом їх змінив Анатолій Паламаренко, котрий цитував українських класиків, а також лауреатка міжнародних конкурсів Ірина Персанова. Також всі охочі здійснили невелику екскурсію центром, що прикрашений за національними мотивами і має чудову колекцію картин із суто французьким смаком.

Якщо в перший день перебування у Франції ми познайомилися з отцем Іваном, що представляв УАПЦ, то наступного – на запрошення паризьких українців завітали до храму Української греко-католицької церкви. Собор Святого Володимира Великого розташований на Сен-Жерменському бульварі. Приїжджі українці разом з парижанами побували на недільній службі, яку отець Михайло Романюк провів українською мовою з вкрапленнями французької.

Після меси більшість місцевих прихожан перейшли до скверу Тараса Шевченка, що притулюєся прямо до храму. Адже там, на проханя місцевої діаспори, відбувся концерт артистів з України. Вже вкотре виблискували «Козацькі забави», чимало оплесків зібрав і Анатолій Паламаренко, котрий часто-густо підспівував колективу. Найприємніше, що наших виконавців залюбки слухали й місцеві відпочивальники, котрі розташувалися у сквері на лавках.

Сергій БАХІН,
Дюнкерк-Париж

Цікавою, насиченою і корисною виявилася поїздка чотирьох працівників Національного заповідника «Замки Тернопілля» до польського міста Глубчице Опольського воєводства.

Наш дружній візит до міста-побратима нашого Збаража ми здійснили з метою знайомства з історією, культурою, мовою та налагодження співпраці з польськими друзями. Адже угода про партнерство між Глубчицею і Збаражем підписана ще у 2005 році. Документом передбачена співпраця в різних галузях, зокрема в плані обміну досвідом у питаннях місцевого самоврядування, в культурно-освітній, спортивній сферах. Йдеться в угоді також про обмін молодіжними і дорослими делегаціями міст, впровадження туристичних та інвестиційних проектів, ділову співпрацю між фірмами.

Партнерство із Глубчицею ще більше посилюється, коли у 2012 році була укладена угода між міським урядом (Гміною) Глубчицею в особі бурміста Яна Крувкі та Національним заповідником «Замки Тернопілля» в особі генерального директора Анатолія Маціпури. Сторони домовились обмінюватися інформацією, яка стосується діяльності в галузі культури, науки, туризму та освіти, проводити спільні проекти в названих галузях, співпрацювати з метою висвітлення культури партнерського краю.

Партнерство відбувається у формі спільної реалізації проектів обміну спеціалістами, матеріалами, у вигляді організації семінарів, конференцій та інших культурних та освітніх програм, взаємної організації та експонування виставок, що висвітлюють мистецтво й культуру двох народів.

Відтоді делегації працівників Національного заповідника «Замки Тернопілля» вже кілька разів побували у Глубчице. Так, у грудні 2014 року колектив заповідника отримав запрошення від організаторів VI Міжнародної виставки шопок «Моя шопка». Учений секретар Надія Макарчук та начальник відділу обслуговування туристів Ольга Станкевич представили у Польщі 5 шопок, які виготовили учні загальноосвітніх шкіл району. Усього тоді на виставці було майже 450 шопок, з любов'ю виготовлених школярами та молоддю із Польщі, Чехії, Словаччини, Німеччини та наші, збараські, із України.

Всі ці роботи були надзвичайно красиві. Дві збараські шопки зайняли призові місця. Через рік мешканці польського міста отримали ще одну можливість поближче познайомитись із мистецтвом України. Цього разу вони побачили виставку макетів дерев'яних храмів Західної України Михайла Яськовича із фондів Національного заповідника

СТАЖУВАННЯ ПРАЦІВНИКІВ НАЦІОНАЛЬНОГО ЗАПОВІДНИКА «ЗАМКИ ТЕРНОПІЛЛЯ» У ПОЛЬЩІ

«Замки Тернопілля», які справили на них приємне враження.

Польські делегації із Глубчицею теж кілька разів відвідували Збараж і Збараський замок. Останній раз це відбулось у травні 2017 року, коли вони завітали до нас на святкування Дня міста Збаража та відкриття туристичного сезону «Мандруюмо замками Тернопілля». Завершилися зустрічі домовленостями між дирекцією Національного заповідника «Замки Тернопілля» та делегацією посадовців Гміни Глубчицею про стажування працівників заповідника з метою вдосконалення володіння польською мовою та ознайомлення із культурою дружною країни.

Під час п'ятиденного перебування у Глубчицею начальник відділу обслуговування туристів Ольга Станкевич, наукові співробітники Володимир Данилейко та Вікторія Івасик, екскурсовод Ольга Поліщук мали офіційну зустріч у Будинку уряду міста Глубчицею з бурмістром Яном Крувкою. Також відвідали пам'ятки історії та культури Польщі, зокрема, міську ратушу, костел ордену францисканців (XIV ст.) та костел Народження Діви Марії XII–XIII століття, у якому кілька років тому проводив богослужіння єпископ (біскуп) Антон Адамюк – наш земляк, виходець із села Максимівка Збараського району. Побували на екскурсії у Повітовому музеї землі Глубчицької, де також домовилися з директором музею Барборою Пехачек про організацію виставки старих світлин міста Збаража: «Збараж, який ми пам'ятаємо».

Більшість мешканців міста Глубчицею мають українське коріння, зокрема й збараське. Тому що у 1945–1946 роках багато поляків, які проживали у Збаражі, були змушені виїхати до Глубчицею, втікаючи від переслідувань радянської влади. Вони, вже їхні діти і внуки – добре живуть у Польщі, досягли певних успіхів, займають високі посади, але добре пам'ятають

своє українське коріння, своє походження, їх завжди тягне до України.

Також ми побували на святі закінчення навчального року у місцевій школі та ліцеї, на святі працівників комунального господарства, відвідали Клуб сеньйорів (для пенсіонерів), стадіон, басейн, станцію очисних споруд... Звозили нас також і на екскурсію у місто Крнов (Чехія), яке

розташоване за 15 кілометрів від Глубчицею.

Але основне й корисне те, що викладач Глубчицького ліцею імені Юліуша Словацького провів для нас кілька цікавих занять із польської мови. Весь час перебування у Польщі ми старалися спілкуватися польською, просили наших співрозмовників, щоб вони виправляли наші мовні помилки, підказували, як правильно вимовляти окремі слова та вислови.

Усім нам надзвичайно сподобалось у Польщі. Особливо вражає ідеальна чистота навколо, різнобарв'я квітів, доброзичливість, вихованість людей, їхнє гарне ставлення й увага до нас. Особливо вдячні Едварду Волошину, колишньому директору ліцею і бурмістру, та Казимиру Наумчику, колишньому секретарю міської ради, які чудово органі-

зували програму нашого перебування, тепло і дбайливо опікувалися нами.

Із прекрасними враженнями, з новими знаннями, з бажанням працювати ще краще – ми повернулися додому.

Ольга СТАНКЕВИЧ,
начальник відділу обслуговування туристів Національного заповідника «Замки Тернопілля»

ПОСТАЛИ У БРОНЗІ В СЕРЕДНЬОВІЧНОМУ ЗАМКУ

Понад півтори сотні батьків і родичів Героїв Небесної сотні з усіх куточків України нещодавно побували у Збараському замку – на урочистому відкритті та освяченні двох бронзових погрудь наймолодших звиятців Революції Гідності – юних збаражан Устима Голоднюка та Назарія Войтовича.

Родичі героїв приїхали до нас із Харкова, Донецька і Львова, Києва і Черкас, інших сіл та міст нашої держави. Під час урочистостей вестибюль другого поверху замкового палацу був переповнений журналістами й телевізійниками провідних українських каналів. Відкривали погруддя синів-героїв їхні батьки – Володимир Голоднюк та Юрій Войтович. Священнослужителі різних конфесій окропили свяченою водою скульптури та відслужили чин панахиди за всіма загиблими героями України. Під час літературно-музичної композиції, підготовленої учасниками хору «Неопалима купина», було зачитано спогади бойових

побратимів, виконано патріотичні пісні, вкотре згадану прожиття і героїчну загибель Устима й Назара.

Виступаючи на відкритті, батько Устима запевнив, що доки живе пам'ять, доти будуть жити наші герої, котрі поклали на жертвовник найдорожче – свої юні життя. Але ці жертви не були

марними – переконаний Володимир Васильович, оскільки змінилися не лише прості люди, відбуваються помітні зміни і в державі. Володимир Голоднюк розповів про ідею створення цих погрудь і висловив щире подяку всім тим, хто підтримав і допоміг у реалізації проекту. Зокрема, відомому тернопільському скульптору, заслуженому художнику України Роману Вільгушинському, збаражанину, учаснику АТО Володимирі Гулику за добір та виготовлення постаментів, батькам Героїв Небесної сотні, волонтерам штабу Національного спротиву Збараського району та меценатам Олеху Собуцькому і Йосипу Штогрину, які профінансували виготовлення постаментів.

Хочу низько вклонитись матерям і батькам усіх Героїв Небесної сотні: за те, що виховали таких синів – символів незборимості української нації.

Герої не вмирають!

Ольга СТАНКЕВИЧ

КИТ У ВЕНЕЦІЇ ТА ІНШІ ДИВА

Чи знаєте ви, куди зникають ображені гумки і про що думають іграшки, якими довго ніхто не грається? А хто така королева Вередулька? А як Нотна фея допомагає маленьким музикантам і як Бог роздає мамам немовлят?..

відкласти на деякий час усі свої щоденні клопоти й поринути з головою у світ дитинства, дати волю власній уяві, усміхнутися, помріяти й пошукати відповіді на багато важливих запитань.

Ошатне видання оформлене яскравими ілюстраціями львів-

Про все це можна дізнатися з книжки Лесі Кічури «Добрі мамині казки» (Львів: «Сполом», 2017).

Леся Кічура – письменниця, журналістка, доцент кафедри української преси факультету журналістики Львівського національного університету імені І. Франка, кандидат наук із соціальних комунікацій, провідний редактор Театру імені Марії Заньковецької, головний редактор всеукраїнських видань «Абетка казок» і «Найкращі жіночі історії».

«Добрі мамині казки» – книжка для дітей дошкільного та молодшого шкільного віку. А для дорослих – це чудова можливість

скої художниці Наталії Манько, які дуже гармонійно доповнюють казкові сюжети Лесі Кічури. І ось зі сторінок книжки до вас усміхаються: кумедне Китеня, яке не хотіло вчитися й врешті-решт заблукало у Венеції; Киця, яка шукає для себе найкращу професію; турботлива корівка Мумуня в модному капелюшку, яка частує дітей-звірят чаєм із булочками і читає їм казки; солодкі ведмежата, створені Пряниковою феєю, котрі сміливо мандрують Україною і світом... Та кож тут є малюнки, які діти можуть розфарбувати самі, долучившись до магії творення казкового світу.

Казки Лесі Кічури – це теплі, світлі настрої дитинства, вишукані історії-мініатюрки з яскравими, живими образами і досить цікавими сюжетами.

Попри притчевий характер більшості казок, тут немає прямих дидактичних настанов, яких так не люблять діти. Водночас кожна казка спонукає маленьких читачів замислюватися над власними вчинками і самим робити вибір у житті. А ще – вірити у дива і не боятися фантазувати. І взагалі – не боятися. Адже коли добро у твоєму серці є сильнішим від страху, навіть Баба Яга з лісу стає милою бабцею, яка радо почастує тебе запашним чаєм і булочками з ялинковим варенням.

Анна БАГРЯНА

Історик, мистецтвознавець, письменник... Це – Анатолій Горовий. Відразу скажу, що його нова поетична збірка стала для мене своєрідним відкриттям: у сучасній українській літературі тексти такого плану трапляються досить рідко.

Межова лаконічність (аж до еліптичної побудови речень), мінімум емоцій, зате максимум думки та спонуки до співтворчості, найперше – у філософсько-психологічному сенсі

Така поезія непросто читається, ще важче піддається традиційній жанровій класифікації. Так, переважно – це верлібри за формою і мініатюри за розміром, що інколи поєднані в диптихи, триптихи і навіть в окре-

частіше ставить перед собою і перед читачем Анатолій Горовий. За цими запитаннями легко вгадується біль, навіть деяка розгубленість, щире й таке людськи зрозуміле прагнення схватися у мушлю від світових проблем і катаклізмів. Коли ж ні час, ні простір не відпускають, ти вільний у собі, допоки дихаєш і твориш. А все, що поза тим, – то від лукавого. Хоча:

...Все, що зневажаєш, має коріння в тобі.

А воля такий гіркий трунок, як і самотність.

Час і простір у поезії Анатолія Горового дещо розмиті, зміщені, переплетені: від ностальгійних спогадів дитинства-юності – до невблаганного «вторгнення» драматичних сьогоденних реалій. Його афористичні сентенції передусім – етичного

ЕКЗИСТЕНЦІЯ ДОЛІ, АБО ГІРКИЙ ТРУНОК СВОБОДИ

мі цикли. Однак буває, що в деяких рядках автор, ніби мимохіть, «збивається» на класичну силаботоніку («Коли холодне кров, журба шукає долю», «Дух-перехід до проростань крізь камінь»), «збивається», щоб через мить, мовби похопившись, повернутися до звичного для себе вільного вірша. А можна і пограти словом («вповні спокійний лише покійник») чи жорстко зіронізувати («Спина пряма – Горба нема»), що, звісно, додає цікавинки і несподіваних відтінків до художньої палітри письменника.

І все ж, тексти Анатолія Горового – це передусім поезія думки, болісного пошуку сенсу: власного буття, історії держави, існування Землі, законів Всесвіту. Це поезія риторичних запитань, відповіді на які знає лише Творець. Однак то аж ніяк не холодна риторика, оскільки:

*Поезія – ні, не слова,
А те, що поза ними,
Те, що безжально
Тебе чіпляє за живе.
І нема ніяких правил,
Є нероздільність душ
І неподільність часу.*

Саме так формулює автор закони творчості. Формулює для себе. З ним можна погоджуватися чи не погоджуватися, проте він ТАКИЙ і, мабуть, – якщо перефразувати Володимира Маяковського – тим і цікавий. Його дорога до істини починається зі шляху до себе, до власного самопізнання. «Хто ти?» «Де ти?» «З ким ти?» – це питання, які най-

плану. Вони часто парадоксальні, а парадокс – це вже приховані емоції, як би не хотів автор видаватися безстороннім спостерігачем і медитатором. «Бог прощає тільки тих, хто не вміє прощати себе». «Ти – автор власного життя чи все ж – співавтор?»

Важко сказати впевнено, до кого звернені ці етичні максими: до себе, до читача чи до Творця. Хоча час від часу поет вміє досить жорстко «осмикнути» і себе, й уявного співрозмовника: «Дарма в собі пестити жалі. З'їдять».

Дорога, дія (чин!), відповідальність перед обов'язком і обов'язок перед собою та світом, а найперше – перед Господом... Це ті константи, на яких твердо тримається архітектура поезії Анатолія Горового, письменни-

ка, якого непросто, але завжди цікаво читати.

Можливо, він видасться комусь занадто раціоналістичним, але... «Кажуть, що колись річки впадали в небо», – зітхне поет – і ти вже у полоні. В полоні справжнього.

Здається, Анатолій Горовий ніколи не ставив і не ставить перед собою якихось особливих творчих надзавдань. Хіба що... «напиши своє життя, як про Всесвіт, а ліпше – як про любов». Зухвало? Напевно. Але для того, хто прагне пізнати себе через часопростір епохи, – немає нічого неможливого. Для людини, яка не боїться любити, знаючи все про трагізм буття, дорога ніколи не закінчується.

Світлана АНТОНІШИН,
член НСПУ

ДОБРЕ ТЕМПЕРОВАНІ ІСТОРІЇ РОМАНА КОФМАНА

Р. Кофман «Хвала роботодавцям» (Київ: Laurus, 2015)

Оленка ПРОКОПОВА

Ще минулого року під новорічною ялинкою я прочитала збірник заміток Р. Кофмана. А тут настала гаряча пора сесії, і я подумала, що це був би непоганий варіант для написання обов'язкової, за вимогами, рецензії. Після прочитання книжки у мене залишився приємний осад у спогадах, тож вирішила, що розпочну свою рецензію так: «Лише уявіть собі на хвилинку, що музики не існує. Тоді б не існувало ні інструменталістів, ні вокалістів, ні диригентів, ні музикознавців. Мільйони людей би займалися чим завгодно, але не музичною творчістю. Світ би тоді позбувся голосу, став нудним і нецікавим. Тому кожен музикант у глибині душі дякує тим, хто руйнує цю утопічну картину, – композиторам».

Яка ж я була втішена, коли, знову відкривши цю книгу, побачила, що мої думки суголосні з самим Романом Кофманом. На перших же сторінках він пише: «Але хто візьметься сперечатися з твердженням, що істинний творець – це композитор. Якби композитори припинили створювати симфонії чи опери – то диригенти би позбулися... ні, роботи вони б не позбулися, тому що творці попередніх часів наплодили таку масу партитур, що диригентам надана можливість "інтерпретувати" їх кожному на свій лад протягом тисячоліть... Усвідомлюючи свою нездатність віддячити тим, хто дав мені роботу, своїм "диригентським мистецтвом", хочу пом'янути їх покірними коментарями» (переклад – О. П.).

Саме композитори для диригента світової величини Романа Кофмана є роботодавцями, тими, кому він готовий виспівувати дифірамби. Тут дифірамби перетворилися на замітки, а замітки – на збірник. За висловлюванням самого автора – це свого роду «приватна енциклопедія», куди «потрапили лише ті композитори, з якими я перебував в особистому або віртуальному – через континенти або через століття – контакті».

Книга має чітку структуру. Читач знайомиться з іменами композиторів, які розміщені в алфавітному порядку, починаючи від Чарльза Айвза і завершуючи Олександром Шетинським...

(Айвз і Шетинський! Ніхто з музикознавців не зуміє їх поєднати). Картина музичного світу у примірнику подана доволі пістряво та багатогранно. Наводяться історії про композиторів всесвітньовідомих і тих, хто за волею долі залишився у статусі локальних геніїв. Контраст персонажів: поряд з П. Чайковським опиняється Т. Хреніков, з Р. Шуманом – І. Шварц, з А. Шенбергом – С. Танєєв. От така собі добре темперована історія музики. Знані композитори у розповідях Р. Кофмана постають як звичайні люди, зі своїми захопленнями, вподобаннями, недоліками й таємницями. Безумовною перевагою є також те, що у книзі представлені композитори різних національностей, це розвиває кордони у творчості. І що найцікавіше, збірка Р. Кофмана не містить сухих біографічних фактів чи довідникової інформації про творчий доробок митців, у ній розміщені описи окремих життєвих ситуацій, які пов'язують українського диригента з композиторами різних часів та країн. Наведу кілька прикладів, які запали мені в душу:

– «до Чарльза Айвза Роман Кофман поставив не одне, а відразу сім запитань, які залишилися без відповіді»;

– «разом з Олександром Білашем він сміявся над епіграмою: Два Білаша мої, два Білаша... Червоне – то вино, а жовте – то коньяк».

– «простежив точки сходження своєї біографії з Едіком Грігом (як виявилось, вони мало не брати)»;

– «випробовував антихамін у одному зі столичних кафе з Гією Канчелі»;

– «фотографував Бориса Лятошинського з Аланом Бушем»;

– «розповів, як Арво Пярт заблукав у Києві по дорозі до Валі Сильвестрова»;

– «а ще колись він грав з Сильвестровим у футбол. Як з'ясувалося, Валя – талановитий правий форвард»;

– «зі знавцем грибів Славком Скориком диригент ходив разом на пікнік»;

– «а також поділився спогадами Ігоря Безродного, як той став свідком глузувань Ігоря Стравінського над Тихоном Хреніковим та Карою Караєвим»;

– «також він хитростю заманив Ігоря Шамо за рояль, щоб мати змогу здійснити запис авторської платівки»;

Всього у збірнику подано 60 подібних заміток. До кожної оповідки вдало дібрані також ілюстрації, що підкреслюють певні риси темпераменту композиторів. Чи часто вам доводилося бачити Ревуцького на велосипеді? Або Гріга разом з його собакою на схилі пагорба? Чи навіть фото самого Кофмана з Канчелі, де у поглядах двох метрів прочитується глибина думки?

Підсумовуючи, можна сказати, що останнє видання Романа Кофмана – таке собі кишенькове легке читиво. Невеликий формат друку, портрети композиторів, проста й доступна мова, позбавлена професійних «замашок», робить цю книжку цікавою не лише для музикантів-професіоналів, а й для тих, хто піклується про свій світогляд.

У самотньому Історико-культурному комплексі «Замок-музей Радомисль» завершився IV Міжнародний фестиваль «Музика Шопена просто неба». Воїстину – казкове дійство.

За чотири роки існування фестивалю став знаковою й унікальною подією культурного життя України. Традиційно захід, що проходить під патронатом Посольства Республіки Польща в Україні, відвідують представники дипломатичних місій, акредитовані в Україні, творча інтелігенція та поціновувачі музичних вечорів.

Цього року фест був сповнений сюрпризів і прем'єр. Музиканти вперше грали не лише на сцені острова Любові, розташованій посеред розкішного парку, але й у концертній залі для камерної музики. Вона, згідно з результатами акустико-балістичної експертизи, проведеної Інститутом гідродинаміки НАН України,

ки Польща, під патронатом якого і проходить фестиваль, музику Шопена у «Замку Радомисль» слухали: Надзвичайний та Повноважний Посол Японії в Україні Сумі Шірекі; Надзвичайний та Повноважний Посол Сербії Раде Буталович; Надзвичайний та Повноважний Посол Туреччини Йонет Джан Тезель; Надзвичайний та Повноважний Посол Молдови Руслан Болбочан; Надзвичайний та Повноважний Посол Чорногорії Любомир Мішурович; Надзвичайний та Повноважний Посол Румунії Крістіан Леон Цуркану.

Музика звучала у виконанні лауреатів престижних світових музичних конкурсів. Відвідувачі захоплено слухали Тетяну Шафран, переможницю численних міжнародних змагань піаністів. Її аплодували в багатьох відомих залах України, Азербайджану, Боснії і Герцеговини, Бразилії, Ізраїлю, Іспанії, Італії, Китаю, Марокко, Норвегії, Польщі, Румунії, Туреччини, Фран-

«ШОПЕНФЕСТ» ПІД МЕЛОДІЮ ДОЩУ

відповідає найвищим європейським стандартам.

Вперше за чотири роки відвідувачі мали можливість почути, як звучать твори геніального польського композитора у поєднанні фортепіано і віолончелі. Фестиваль музики Шопена 2017 відкрив публіці багато нових, юних талантів, котрі приїхали на свято з різних куточків України. До щему розчулила наймолодша учасниця – 8-річна Ярослава Сторожук з Івано-Франківська.

Відкрила IV Міжнародний фестиваль «Музика Шопена просто неба» натхненниця й організаторка, лікар і громадський діяч Ольга Богомолець.

«Сьогодні ми вдячні Фредеріку Шопену за те, що він записав цю чудову музику і залишив її нам. А музика, як і повітря, не має кордонів», – сказала пані Ольга.

Традиційно серед гостей заходу було чимало представників дипломатичного корпусу. Так, окрім працівників Посольства Республі-

ції, Хорватії. Оплесками зустрічали й проводжали Інессу Порошину, котра виконує фортепіанні твори Шопена з провідними оркестрами України, має сольні записи на українському радіо і телебаченні. Інесса їздить з гастролями до Польщі, Вірменії, Італії, Бельгії, Нідерландів. Зворушив відвідувачів фестивалю і цікавий дует у складі соліста Національної філармонії України Леоніда Гержана та концертмейстера Олена Орендаревської. Особливо вдячні оплески лунали для учнів музичних шкіл з Івано-Франківська, Житомира, Радомисля, Харкова, Хмельника та Києва, котрі своєю грою просто зачарували присутніх. Учасники фестивалю отримали «гратії» й сувеніри.

Музика наповнювала наші серця, розчинялася серед казкової природи Полісся, зливалася з шумом водоспаду і... зрештою перемогла дощ!

Людмила ЧЕЧЕЛЬ
Фото авторки

НЕУПЕРЕДЖЕНИЙ ПОГЛЯД НА ВЕНЕЦІЙСЬКУ БІЕНАЛЕ

Віктор Хоменко

25 років поспіль відвідує найпрестижніший форум сучасного мистецтва відомий київський художник Віктор Хоменко. Митець поділився цьогорічними враженнями.

– Пане Вікторе, насамперед, хвилює, як виглядало «своє, рідне»?

– Сам принцип Венеційської бієнале побудований ніби на змаганні національних проектів, така собі мистецька олімпіада. Більшість національних павільйонів розташовані на головному майданчику бієнале – Джардіні. Укра-

ми проектами України. Але цього разу хоч пройшов якийсь відбір – журі та конкурс. Втім, однаково були традиційні наші перипетії і, врешті, представили не те, що було задумано. Повторилася історія 2005-ого року, коли світ чекав від України якихось нових революційних і вибухових речей, а показали «чорнушне етно». Зараз також Україна в центрі світової уваги, але вона майже непомітна у величезній масі венеційської арт-навали, натомість гіперфінансована російська присутність відчувається скрізь.

Проект-переможець. Німеччина

їна там свого окремого місця розміщення не має, хоча павільйон, котрий зараз належить Росії, був побудований колись на гроші українського бізнесмена та мецената Терещенка. При розподілі майна СРСР він якимось чином відійшов до РФ, і тепер Україна мусить микатися «зйомними квартирами».

Цього разу Український павільйон розташувався на задвірках непоказового району Каннареджо, в глибинах пішохідної зони, куди досить важко дістатися. Прикро, бо навіть держави третього світу, Латинської Америки, Африки – знімають приміщення для своїх павільйонів переважно у центрі, у престижних і публічних зонах.

– Але здолати труднощі варто: ЗМІ свідчать, що наша експозиція – у п'ятірці кращих...

– Я би так не сказав, це далеко не найкращий проект, навіть якщо порівнювати з попередні-

– Які ж Ваші пропозиції?

– Державі – повернутися лицем до культури та мистецтва, переступити кланові й інституційні перешкоди. І, звичайно, на законодавчому рівні забезпечити захист і підтримку мистецтва.

– А як виглядали інші проекти?

– Бієнале трохи мутує в бік «попсовості», масовості та комерції: змагаються вже не художники, а бюджети проектів. Цьогорічний переможець – Німеччина – представила ніби незрозумілий за наповненням проект, але з фантастичним продакшном: ніби нічого й нема, але все на найдосконалішому рівні. Сама бієнале цього разу маловиразна, у топових павільйонах – Франції, Британії, Америки – недбалість та відстороненість. Мовляв, ми круті, ми країни першого світу, нам усе байдуже.

Спілкувалася Світлана СОКОЛОВА
Фото надані Віктором ХОМЕНКОМ

У столичному «Мистецькому арсеналі» проходить виставка українського і польського сучасного мистецтва «Мистецька праця. ART WORK».

Світлана СОКОЛОВА

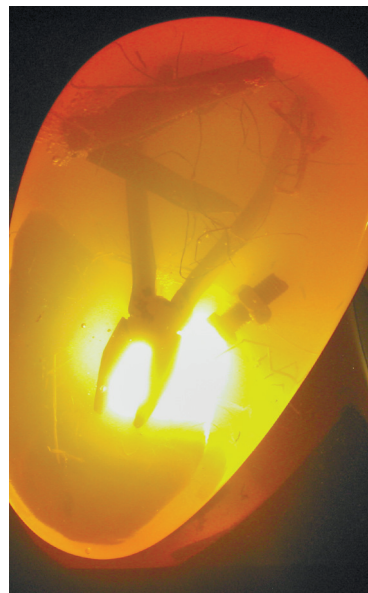
Фокусною темою проекту є робота художника і людей, задіяних в арт-індустрії України та Польщі, неоднозначні стосунки митця й арт-ринку в епоху криз і турбулентностей планетарного масштабу.

«Ставиться питання “Що таке робота сьогодні?” та прогнози, якою вона буде за 20 чи 50 років. Бачимо діаграми-передбачення, які типи робіт залишаться в майбутньому», – каже генеральний директор «Мистецького арсеналу» Олеся Островська-Люта. Вона наголошує на актуальності проблематики, бо сфера праці в культурі складна. Донедавна людям не платили гонорари.

ТВОРЧІСТЬ – СПОСІБ ЖИТТЯ МАЙБУТНЬОГО?

Вважалося, що художнику, арт-критику, куратору, режисеру достатньо задоволення від роботи. Це питання гостре й нині. «Ринок продажу творів мистецтва недостатній, аби утримувати велику кількість художників. Немає розвинутої галерейної інфраструктури, яка б забезпечила їхнє життя. А є ще куратори, критики, організатори виставок. Питання про те, як це функціонує, ми ставимо впродовж екскурсійної програми», – повідомляє керівник комплексу.

Кураторки проектів «Мистецького арсеналу» Аліса Ложкіна (Київ) та Ева Сулек (Варшава) виступили і кураторами виставки.

Знаряддя праці у бурштині від Олексія Яловеги

Сильвестр Аброжак. «Дім, милий дім»

«Це спільний проект за участю 60 художників (55 великих проектів), з них – 26 польських митців і 34 українці. Мені цікава ця проблематика, бо часто праця людей, які займаються мистецькими проектами, непомітна. Штучний інтелект, до того ж, відбирає робочі місця. Як житимуть люди, котрим нема чим зайнятися? Нас надихав оптимістичний

редньовічної алегорії танцю Смерті, який символізував рівність людей перед невідворотністю долі. Порушуючи політично орієнтоване актуальне питання, він доводить, що робота художника є коментарем до реальності.

Польський художник Роберт Валента цікавиться питанням абсурду і тим, у який спосіб це

Степан Рябченко. «Нова ера»

сценарій: не вибиратимуть ані наркотики, ані релігію, а зосередяться на творчих практиках», – каже Аліса Ложкіна.

«Коментуючи виставку, я б хотіла зосередитися на аспектах взаємодії митця з ринком та суспільством, його економічному становищі», – додає Ева Сулек.

У пам'яті закарбувалася низка творів. Зокрема, художника з Харкова Олексія Яловеги. За його уявленнями, через тисячі років, коли сформується нові шари геологічних порід, в одній з них ми знайдемо у бурштині, як зараз муху, старі знаряддя виробництва, що здаватимуться анахронічними. У темряві – підсвічені гайки та інструменти для їхнього вилучення, розміщені на лопаті, виглядають естетично.

Польський митець Марчін Бердишак звертається до се-

корелюється з позицією митця. Він коментує його як особу, котра продукує нерациональні об'єкти, що їх не можна використати в сучасному житті. От чашка, в яку не наллеш рідини. Її навіть неможливо взяти в руки, бо ще й поранить. Або розетка, до якої не підходить жодний штепсель. Цей простір – несерйозний: аби ми подивися з іронією на все, що робимо.

Вписався в архітектуру й тематику проекту твір Степана Рябченка «Нова ера» з постійної експозиції другого поверху «Мистецького арсеналу», створений для Київської бієнале сучасного мистецтва у 2012 році. І багато інших.

Приходьте до 30 липня і сформулюйте свою думку.

Фото авторки

«Із "КіЖ" – лише вгору!» (Л. Іванова з газетою та артисти)

ДОСТУПНЕ МИСТЕЦТВО НОВОГО ТЕАТРУ

У Київському пансіонаті ветеранів праці показали театральну постановку в жанрі пластичної драми – «Ігри богинь», створену за мотивами трагедії давньогрецького драматурга Евріпіда «Іпполіт».

Світлана СОКОЛОВА

Глядачами стали переважно літні люди, ветерани війни та інваліди, які потребують стороннього догляду. Вони побачили невербальну розповідь про людські пристрасті, яку актори передають мовою пластики та вільного руху. Основна ідея вистави в тому, що завжди треба прислухатися до розуму, а не несвідомо піддаватися пристрастям.

Автором театральної постановки є Марина Пучерова – режисер і художній керівник Театральної майстерні «Маскарад».

У волонтерській постановці на одній сцені об'єдналися люди різних професій, серед яких: актори, ведучі, спортсмени та інші. (Мистецтво має бути доступним для всіх, – переконані ентузіасти).

Сцена з вистави

«Тема, порушена Евріпідом, – про згубність людських пристрастей – вічна, тому я адаптувала її до сучасності, – пояснює Марина Пучерова. – Зав'язка вистави – суперечка розуму із пристрастю. Федра, земна жінка, яка вийшла заміж за чоловіка, котрого поважає, заплутується у своїх пристрастях: через гру двох богинь долями людей – вона закохується у свого пасинка.

Вистава без слів, тому доводиться думати, як словом виразити дію.

Ми вдячні пансіонату, який надав нам можливість репетирувати. До того ж у спектаклі та його підготовці взяли участь підопічні закладу – Наталія Тимохіна як виконавець костюмів і Христина Клімова, котра грала роль Амура і частинку себе внесла у спектакль.

Усі люди працюють безкоштовно. Це ентузіасти, які відгукнулися на мій внутрішній поклик, режисерський задум. І я їх намагалася навчити тому, чим володію, зокрема, пластиці».

«Задоволення на обличчях підопічних пансіонату – зразок чуйного ставлення до них, – переконана Любов Іванова, голова правління ГО ВО «Довічне пра-

во інваліда, ветерана, учасника бойових дій». – Кожен мешканець проживає в мебльованому номері з телевізором, холодильником, балконом, санвузлом.

Щотижня голова громадської ради закладу, культурний організатор Ніна Пучерова проводить культзаходи. Театр народився і завдяки їй. Підтримує розвиток культмасової роботи, театральну діяльність мешканців і артистів-волонтерів-профі директор пансіонату Олександр Коняхін. Він особисто заснував тут творчу майстерню (вишивка бісером, арт-терапія, гімнастики: рухова для людей похилого віку, дихальна тощо)».

Від цієї вистави у всіх залишилися найтепліші враження. Працівники пансіонату відзначали, що їхні підопічні, які часто і виходять із зали, і висловлюють критичні зауваження, цього разу переглянули весь спектакль, не відриваючись. І це не дивно, адже мова жестів вимагала невсипущої уваги для її розшифровки. Та й просто було естетичним задоволенням споглядати величні плавні рухи богинь: шлюбу – Гери та вроди й кохання – Афродіти, дуже справжніми були емоції ніжної беззахисної Федри, яка вагається між почуттями до чоловіка та пристрастю до пасинка.

Майстерно передали артисти трагізм ситуації, коли син Іпполіт приймає фатальну долю і вмирає від меча батька, який вірить передсмертній записці Федри про згвалтування її пасинком... Водночас краще один раз побачити, аніж сто разів почути, отож не пропустіть показ вистави нового театру у київському театрі «Божа корівка» 14 серпня.

Фото Олега ІВАНОВА та авторки

УКРАЇНА – СХОВАНКА ВІД СЕБЕ?

Київський театр «Театральна Лабораторія» завершив театральний сезон прем'єрною виставою-спогадом «Втікачі».

Студент Лукаш, прагнучи справедливості, втікає з армії до притулку, про який розповідала покійна мати, на землю батька, якого він не знав, та до маминої домівки у покинутому людьми місті Чорнобилі. Тут Лукаш переживає випробування, навчається відповідати за вчинки, заводить друзів, закохується, знаходить батька і стає ним сам. Утішки до відчуженої землі, він зустрічає рідних по духу людей і віднаходить себе.

Автор – Неда Неждана (п'єса «Заблукані втікачі»), режисери – Оксана Коляденко та Борис Філімонов. Вистава наповнена живою етнічною музикою і співами.

«Глибока, тонка, експериментальна вистава. Катастрофа навколо

і всередині, гойдалка емоцій, яка раптом обертається світлом і прощенням, надією... – каже Неда Неждана. – Мені хотілося зробити притчу про зону, бо, по суті, вся Україна – певна зона, в якій люди ховаються від проблем і страхів. Головний герой, потрапляючи у цю пастку, допомагає собі й іншим вийти з цього глухого кута. Приємно, що вистава народилася завдяки фестивалю «Амплуа»: п'єсу відібрали для читки, і вона зацікавила театр».

Арт-директор фестивалів «Амплуа» і «ГаШоЮ» Тетяна Щастіна наголосила: у п'єсі порушується стільки проблематик, що кожен побачить собі близьке. Спектакль атмосферний, захоплюючий, образний. А режисерські знахідки підкреслили майстерність акторів.

Світлана СОКОЛОВА

Фото авторки

ПОСТРЕВОЛЮЦІЙНЕ «БЛАЖЕНСТВО» ПАНА ГУСКИ

29-ий театральний сезон – Київський академічний театр «Колесо» завершив прем'єрним показом вистави за твором Пантелеймона Куліша «Блаженний острів, або Отак загинув Гуска». Усе пройшло з триумфальним успіхом, який вкотре підтвердив минулі здобутки театру, одного з найуспішніших і най... най... най... стосовно нагород за творчу діяльність. Адже саме «Колесо» на церемонії нагородження почесними званнями і преміями від Спілки театральних діячів і не лише – став театром із найбільшою кількістю відзнак. А художнього керівника закладу, народну артистку України Ірину Кліщевську неодноразово викликали впродовж церемонії на сцену: за отриманням заслужених звань і нагород.

Справді камерний і справді майже домашній для киян та гостей міста – театр став своєрідною «меккою» та мірилом самовідданого служіння мистецтву Мельпомени й зразком культурного рівня столиці. Туди завжди хочеться

піти не в буденному одязі. Зверніть увагу на те, що там збирається публіка, яка усвідомлено йде в храм мистецтва: як на сповідь чи спілкування з вищими силами.

Отака собі філософія цього театального закладу, який є окрасою столичного Андріївського узвозу вже десятки років поспіль і може бути відкриттям для тих, хто віднедавна мешкає чи приїхав у гості до столиці.

І все, про що йдеться, лише підкреслює особливо вишуканий смак у виборі репертуару театру. А прем'єрна вистава «Блаженний острів, або Отак загинув Гуска» – настільки злободенна в контексті наших сучасних проблем, що може бути не лише зрозумілою тим, хто нині переживає постреволюційний період у житті України, але й бути справжньою, здоровою розрадою та й відпочинком для душі кожного глядача. І посміялися, і посумували, але, як кажуть, крізь сльози – усі гуртом.

Леся САМІЙЛЕНКО

У Національному музеї історії України відбулося відкриття виставки «Князі та гончарі: нові дослідження посаду давньоруського Вишгорода».

Георгій ЛУК'ЯНЧУК

НОВІ АРХЕОЛОГІЧНІ ЗНАХІДКИ З РОЗКОПОК ДАВНЬОРУСЬКОГО ВИШГОРОДА

Представлено близько 150 оригінальних експонатів, знахідок 2013–2016 років, виявлених Вишгородською археологічною експедицією Інституту археології на чолі з Всеволодом Івакіним і Дмитром Бібіковим.

Всеволод Івакін пояснив, що назва виставки «Князі та гончарі» вибрана не випадково: «Багато людей знають Вишгород як резиденцію київських князів. Проте далеко не всім відомо про гончарний ремісничий посад міста, який є унікальним центром гончарного виробництва для Східної Європи. Ми хотіли цієї виставкою не просто популяризувати археологію, а привернути увагу до невідомих загалу ідей про функціонування Вишгорода».

Дмитро Бібіков, який проводить розкопки, на відкритті експозиції провів ексклюзивну екскурсію. Він розповів, що розкопки останніх років були зосереджені на території гончарного посаду в урочищі «Гончарі», який займав територію на південь і південний захід від Вишгородського городища між річкою Монашка та колишньою притокою Дніпра Конопляною. За останніми підрахунками, гончарний посад займав площу близько 19 га, що вдвічі перевищувало територію решти міста.

Середньовічний Вишгород був найбільшим гончарним центром у Східній Європі. Під час розкопок у 2013–2016 роках знайдені князівські печатки і клейма у вигляді герба Рюриковичів на денцях по-

суду, які вказали на безпосередній зв'язок вишгородських гончарів із київським княжим двором. Серед найцікавіших експонатів – німецька монета імператора Оттона III та Адельгейди, що використовувалася місцевими жителями як підвіска; скандинавська фібула (застібка для одягу) та деталі поясного набору (накладки, пряжки) повозького, балканського та ймовірно, угорського походження. Всі ці предмети демонструють нам те, на якому високому рівні перебували торговельні зв'язки давнього Вишгорода з різноманітними культурними центрами середньовічної Європи.

Директор Вишгородського історико-культурного заповідника Влада Литовченко повідомила, що у 2017 році будуть продовжуватися розкопки на території гончарного посаду Вишгорода. Вона згадала: відомий археолог Теодосій Мовчанівський під час перших розкопок у посаді в 1934–1937 роках відкрив Вишгород як гончарний центр середньовічної доби не лише Україні, а й усьому світу. Влада Литовченко запросила всіх охочих відвідати Вишгородський історико-культурний заповідник, де будуть представлені найсвіжіші археологічні знахідки.

«Дуже добре, що розкопані у Вишгороді речі залишилися у Вишгородському заповіднику. Та далеко не кожен відвідувач може потрапити сюди й подивитися на експонати. Сьогоднішня виставка є вдалим доповненням стаціонарної експозиції Історичного музею. Вона дає змогу киянам та гостям столиці ознайомитися з останніми досягненнями українських археологів», – сказала завідувач відділу НМІУ Марина Стрельник, яка разом із колективом Вишгородського історико-культурного заповідника готувала виставку.

Генеральний директор НМІУ Тетяна Сосновська зазначила, що в Історичному музеї є наукові співробітники, які надають волонтерську допомогу Вишгородському заповіднику: консультації, експертизи і наукові роботи. «Я впевнена, що з легкої руки співпраці На-

ціонального музею історії України та Вишгородського історико-культурного заповідника – наукові співробітники обох закладів ще тісніше будуть товаришувати і контактувати, завдяки чому ми побачимо ще не одну виставку», – додала пані Тетяна.

На виставці з вітальним словом виступив Надзвичайний і Повноважений Посол Індії Манодж Кумар Бхарті. Він зазначив, що історія будь-якої землі є приводом для гордості. Вона єднає людей, котрі живуть на цій землі.

Для пана Бхарті виставка «Князі та гончарі: нові дослідження посаду давньоруського Вишгорода» є дуже цікавою, тому що в Індії цінують і розуміють важливість археологічних знахідок. Манодж Кумар Бхарті додав, що українська та індійська цивілізації мали дружні зв'язки з найдавніших часів, що доводить хоча б схожість української мови та санскриту.

Відкриття виставки відвідали також третій секретар Посольства Ісламської Республіки Афганістан Юзаф Шинварі, перший секретар Посольства Республіки Молдова Діана Гаджа, народний депутат попередніх скликань Юрій Кармазін та депутат Вишгородської міської ради Валерій Виговський.

ЩОДО НАРОДНОГО ДОМУ ТОВАРИСТВА «ПРОСВІТА» В УЖГОРОДІ

Відроджене у 1990 р. крайове товариство «Просвіта» упродовж 8-ми років вело виснажливу боротьбу за повернення Народного Дому. У вересні 1997 р. рішенням сесії Ужгородської міської ради будівлю «Просвіти» повернуто у власність Закарпатського крайового культурно-освітнього товариства «Просвіта», а право колективної власності на неї зареєстровано за товариством відповідно до чинного законодавства.

З часу повернення будинок виведено з аварійного стану, здійснено першочергові ремонтні роботи, засновано в ньому бібліотеку україністики, яка нині нараховує понад 8 тисяч цінних книжок, створено чотириголосий змішаний просвітянський хор, видано понад 80 книжок з історії і культури Закарпаття, проведено понад 200 вечорів і днів «Просвіти» з нагоди державних і національних свят, ювілеїв визначних українських вчених, письменників, художників, педагогів, громадських, культурних і політичних діячів, зокрема й тих,

імена яких були спалювані або викинуті з контексту історії комуністсько-більшовицьким режимом. І все це – без жодної державної копійки, на громадських засадах!

Раді товариства невідомо «авантюрна сімейка», яка згадується у статті М. Делегана «Чи буде музей Августина Волошина у Келечині?» («КіЖ» від 14 квітня 2017 р.) і, за його словами, «наживається за її (споруди) рахунок, руйнуючи саму будівлю».

До складу керівного органу – ради товариства, яка вирішує всі питання життєдіяльності Народного Дому, входять авторитетні і відомі не тільки в області, але й по всій Україні та за рубежом, вчені (четверо докторів і четверо кандидатів наук), письменники (в тому числі голова обласної організації Національної спілки письменників України), політв'язні (в тому числі голова обласної організації Всеукраїнського товариства політв'язнів і репресованих), педагоги, художники, журналісти, лікарі, спортсмени і тренери, громадські, культурні і політичні діячі.

Жоден з них не належить до «авантюрної» сімейки, не розкрадає і не руйнує будівлю «Просвіти», а член ради «Просвіти» майор Віталій Постолак загинув за Україну смертю героя під Дебальцевим Донецької області.

М. Делеган жодної копійки на ремонт і облаштування Народного Дому товариства «Просвіта» в Ужгороді чи на будь-яку іншу патріотичну просвітянську справу не вніс, а його «специфічне» ставлення до «Просвіти», української історії і культури Закарпаття в цілому загальновідоме і коментарів не потребує...

Незважаючи на опір недругів, наклепників-українофобів, крайове товариство «Просвіта» продовжуватиме свою активну освітню, наукову і культурно-просвітянську діяльність на українській ниві Закарпаття, сприятиме процесам українського державотворення.

Павло ФЕДАКА, голова Закарпатського крайового культурно-освітнього товариства «Просвіта»

ВИСТАВКА «УКРАЇНА – НАШ ДІМ»

У холі Колонної зали Київської міської адміністрації відкрилася благодійна виставка картин та плакатів художника Юрія Неросліка «Україна – наш дім».

Георгій ЛУК'ЯНЧУК

Юрій Нерослік

Юрій – учасник Харківського Євромайдану, який влітку 2014 пішов на фронт добровольцем. Воював у складі 92-ої бригади Збройних Сил, пройшов з боями Іловайськ та Широкіно. Коли проривався до Іловайська, то потім кілька днів без їжі зі зброєю виходив до своїх. Брав участь у боях під Щастям та Маріуполем. Очевидець, учасник бойових дій, Юрій і сьогодні в строю – зі своїми плакатами, виступами перед молоддю, школярами та активною волонтерською діяльністю. Він і сьогодні на фронті, тільки його фронт тепер – інформаційний. Своїми роботами він намагається донести до серця українців події, які відбуваються зараз на сході України. Багато його робіт присвячені саме темі «війни та миру», захисникам України. В його роботах досить часто можна побачити плакати із закликами зупинити агресію Росії в Україні, а також критичні плакати з портретами містера «Хелло» – Путіна. В своїх роботах він підкреслює красу і велич рідної української землі, її природи, чарівну жіночість волонтерів та мужність сучасних захисників України на фронті. У художньому арсеналі Юрія Неросліка є плакати про кохання, авангардні плакати, поштові марки та поштові конверти, випущені Укрпоштою.

Але окрім всього, він художник. А кошти з картин, які він продає, йдуть на потреби поранених побратимів і родин, що втратили своїх рідних у цій визвольній війні проти агресора. Організаторами виставки виступили гро-

мадські рухи «Волонтерський рух «Батальйон Сітка» та «Спільна країна». Під час відкриття виставки відбулось нагородження художника грамотами від дирекції київських шкіл, де пройшли виставки патріотичного плакату та картин Юрія Неросліка, за вагомий вклад мистця у патріотичне виховання підростаючого покоління.

Також відбулась автограф-сесія та дружнє спілкування з Юрієм Неросліком, який, за його словами, готовий виготовити копії своїх патріотичних плакатів для всіх бажаючих, щоб їх могли побачити в кожному навчальному закладі України, адже це так зараз потрібно у триваючій гібридній війні з московським агресором. Ми маємо цікаву, глибоку історію, прекрасний, талановитий народ, який у часи небезпеки миттєво гуртується і мужньо боронить свою землю. Одним з таких творців-захисників і є художник Юрій Нерослік.

НЕСТЕРЕНКО ІРИНА АРКАДІЇВНА

Українська культура зазнала тяжкої втрати. 5 липня 2017 року, на 57 році життя, відійшла у вічність заслужений діяч мистецтв Укра-

їни, режисер-постановник Національної філармонії України, доцент кафедри оперної підготовки і музичної режисури Національної музичної академії України імені П. Чайковського Ірина Аркадіївна Нестеренко.

Її життя – стрімке, яскраве, талановите – було присвячене музичному мистецтву. Ірина Нестеренко народилася 22 квітня 1961 року у м. Первомайську Луганської області, в родині гірничого інженера. Рано виявлені музичні здібності привели обдаровану дівчинку до Київської середньої спеціальної музичної школи імені М. Лисенка, де вона навчалася на фортепіанному та історико-теоретичному відділах, і закінчила навчання з відзнакою.

Наступні п'ять років (1979–1984) навчалася на музикознавчому факультеті Московської державної консерваторії імені П. Чайковського, яку також закінчила з відзнакою. Подальша особиста й творча доля І. Нестеренко пов'язана з Україною, з Києвом. Саме на ниві українського мистецтва розкрився режисерський талант Ірини Нестеренко. У 2003 році вона закінчила факультет музичної режисури Національної музичної академії України імені П. Чайковського (майстерня народного артиста України, професора

В. Лукашева) й відразу гучно і стрімко заявила про свій талант високопрофесійними театральними постановками. Багато з них і донині прикрашають афіші провідних українських театрів: «Тоска» Дж. Пуччіні – на сцені Національного одеського академічного театру опери і балету; «Самсон і Даліла» К. Сен-Санса, «Князь Ігор» О. Бородіна, «Богема» Дж. Пуччіні, «Черевички» П. Чайковського – на сцені Харківського академічного театру опери і балету імені М. Лисенка; «Київські фрески» І. Карабиця – в Національній опері України імені Т. Шевченка; «Наталка Полтавка» М. Лисенка – у Полтавському музично-драматичному театрі імені М. Гоголя.

На сцені Колонного залу імені М. Лисенка Національної філармонії України вона здійснила постановки музично-драматичних композицій: «Ніжність» В. Губаренка, «Віч-на-віч з Моцартом» Е. Радзинського, «Моя Кармен» (композиція опери Ж. Бізе) та багато інших. Не менш яскраво розкрився її талант на викладацькій ниві, де вона успішно поєднувала педагогічну діяльність із режисерсько-постановочою, здійснивши на сцені оперної студії Національної музичної академії України імені П. Чайковського постановки вистав «Моцарт і Сальєрі» М. Римського-Корсакова, «Юланта» П. Чайковського та інші.

Творча та громадська діяльність Ірини Нестеренко є вагомим внеском у розвиток музичної культури незалежної України. Пішла з життя непересічна особистість – Митець, Вчитель, Людина...

Міністерство культури України,
Національна філармонія України,
Національна музична академія
України імені П. І. Чайковського

Міністерство культури України, відповідно до Закону України «Про культуру», оголошує конкурс на посаду генерального директора Національного історико-культурного Києво-Печерського заповідника (далі – Заповідник) (вул. Лаврська, 9, м. Київ, 01015)

1. Строк приймання документів на участь у конкурсі.

Документи на участь у конкурсі приймаються з 04.07.2017 року до 02.08.2017 року включно.

2. Початок формування конкурсної комісії.

Міністерство культури України (далі – Орган управління) розпочинає формування конкурсної комісії з 04.07.2017 року.

3. Умови проведення конкурсу.

Обов'язковою умовою проведення конкурсного добору є його відкритість.

Представники засобів масової інформації та громадськості мають право бути присутніми на засіданнях конкурсної комісії

під час проведення співбесіди з кандидатами, під час якої публічно презентуються запропоновані проекти програм розвитку Заповідника на один і п'ять років.

До участі у конкурсі не допускаються особи, які:

- визнані в установленому порядку недієздатними або їх дієздатність обмежена;
- мають судимість за вчинення злочину, якщо така судимість не погашена або не знята в установленому законом порядку, або на яку протягом останнього року накладалася адміністративне стягнення за вчинення корупційного правопорушення;
- є близькими особами або членом сім'ї керівників Органу управління.

Особа, яка бере участь у конкурсі, подає такі документи:

- заява про участь у конкурсі з наданням згоди на обробку персональних даних – відповідно до Закону України «Про захист персональних даних»;
- автобіографія, що містить прізвище, ім'я та по батькові, число, місяць, рік і місце народження, інформацію про громадянство, відомості про освіту, трудову діяльність, посаду (заняття), місце роботи,

громадську роботу (у тому числі на виборних посадах), контактний номер телефону та адресу електронної пошти чи іншого засобу зв'язку, відомості про наявність чи відсутність судимості;

- копія документа, що посвідчує особу, копії документів про вищу освіту;
- два рекомендаційні листи довільної форми;
- мотиваційний лист довільної форми.

Зазначені документи з позначкою «Документи на конкурс «Києво-Печерський заповідник» надсилаються на поштову та електронну адреси: **вул. І. Франка, 19, м. Київ, 01601**, відповідальна особа – Пиндиківська Юлія Ігорівна, контактний телефон: **(044) 234-39-93**, електронна адреса: **pyndykivska.u@gmail.com**.

Особа може подати інші документи на свій розсуд, які можуть засвідчити її професійні чи моральні якості.

Відповідальність за достовірність поданої інформації несе кандидат.

Публічні презентації проектів програм розвитку Заповідника на один і п'ять років кандидати презентують під час другого засідання конкурсної комісії.

4. Строки проведення конкурсу.

Конкурсний добір починається 04.07.2017 року та закінчується не пізніше 04.09.2017 року.

5. Вимоги до кандидатів для участі у конкурсі.

Кваліфікаційні вимоги:

- вища освіта;
- стаж роботи у сфері культури не менше трьох років;
- володіння державною мовою;
- досвід роботи на керівних посадах в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах, організаціях усіх форм власності не менше трьох років;
- здатність за своїми діловими і моральними якостями, освітнім і професійним рівнем виконувати відповідні посадові обов'язки.

Інформація, що стосується умов праці, відомості про матеріально-технічну базу Заповідника, фінансову звітність за попередній бюджетний період Заповідника – на офіційному сайті Мінкультури (рубрика «Вакансії»).

Макарів на Київщині – невеличке провінційне містечко з однією концертною залом, стадіоном, картинною галереєю і без набридливих столичних «хмародряпів».

Але Макарівський край добре пам'ятає звитяги Богдана Хмельницького, Івана Виговського, Семена Палія і героїв Української національної революції, сторіччя якої ми відзначаємо нині. Тут зробив свої перші кроки до вершин духовності легендарний Данило Туптало (більш відомий як святий Димитрій Ростовський). Тут народився унікальний український актор-читець Анастасій Паламаренко. Чим живуть і чи пам'ятають своїх видатних попередників сучасні мешканці містечка? Щоб зрозуміти це, 1 липня представницька делегація Національної спілки письменників України на чолі з її головою Михайлом Сидоржевським відбула зі столиці на Перший всеукраїнський літературно-мистецький фестиваль «BOOK ФЕСТ Макарів».

Сюди прибули представники видавництва «Український письменник», «Альтернатива», «Видавництво Вадима Карпенка», «Арій», редакції газет «Народна армія», «Українська літературна газета» та «Культура і життя». Свої твори на святі читали письменники Ніна Шварська, Антонія Цвід, Алла Діба, Валентина Козак, Антоніна Спіридончева, Надія Чорноморець, Валентина Павленко, Лілія Максименко і ціле сузір'я місцевих літераторів, здебільшого представників Київської обласної організації Всеукраїнської творчої спілки «Конгрес літераторів України», очолюваної Ігорем Годенковим. Учасники фестивалю не тільки продавали й дарували власні книжки, а й відвідали місцевий краєзнавчий музей та Макарівську бібліотеку для дітей.

КНИЖКОВИЙ ФЕСТИВАЛЬ У МАКАРОВІ

Подяки від організаторів фестивалю вручає голова НСПУ Михайло Сидоржевський

Почесним гостем свята став знаний письменник-публіцист, автор ґрунтовних художньо-документальних розвідок «Країна Моксель, або Московія», «Москва ординська», «Україна-Русь», які давно вже мають славу бестселерів, Володимир Білінський. Саме за трилогію «Україна-Русь» йому було вручено першу літературну премію імені Володимира Малика (до речі, макарівця від народження), започатковану цьогоріч Макарівською районною держадміністрацією та НСПУ, за кращі художні твори на історичну тематику.

Кожен із письменників – гостей свята мали презентації власних книжок у місцевій бібліотеці. Справжньою родзинкою літературної зустрічі була поява на ній

письменника Євгена Букета, рід якого віддавна мешкає на Макарівщині. Букет – за покликанням – історик-краєзнавець, він – один із альтруїстів-творців україн-

Письменники Макарівщини

Євген Букет під час презентації

ської Вікіпедії, знаний журналіст, головний редактор газети «Культура і життя». До Макарова привіз свою нову книгу «Швачка – фенікс українського духу», присвячену оспіваному в народних піснях і творах Тараса Шевченка ватажку Коліївщини Микиті Швачці. Твір ще раз підтверджує те, що 1991 року українська державність не впала нам з неба – за неї заплачено мільйонами життів у різні періоди боротьби за незалежність, вона вражає не тільки талантом оповідача, а й суворою документальністю представленого читачеві, адже наукові дослідження сягають більше п'ятисот джерел! Ця надзвичайно важлива на нинішній час книга побачила світ у київському видавництві

«Альтернатива», очолюваному письменницею Лілією Максименко. Презентація виявилася напорчуд вдалою. «BOOKФЕСТ Макарів» завершився концертом творчих колективів та виконавців Макарівщини (за нього особлива подяка учасниці оргкомітету фестива-

лю, директору Макарівського районного будинку культури Людмилі Колос). Радували глядачів вокальний ансамбль «Ясен-цвіт», «Чебрець», «Зоряниця», дитячий танцювальний колектив «Ясочка». А чоловічий гурт «Козацькі джерела» полонив гостей своїм співом та розповіддю про нещодавнє перебування у Франції на вшануванні козацького отамана Івана Сірка.

Хрещеним батьком фестивалю є письменник-дослідник, журналіст, редактор газети «Бучанські новини» Сергій Куліда, з ініціативи якого три роки тому постанала «Книжкова Буча». Потім були книжкові фести у Бородянці й Ірпені. Сьогодні ж естафету знову урочисто передано Бучі. Отож – до нових зустрічей на шляху відродження українського духу!

Алла ДИБА,
літературознавець, письменниця

